

№ 236 (19750) 2010-рэ илъэс ГЪУБДЖ ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 7

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Іофыгьохэр охътэ кІэкІым

зэшІуахыщтых

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпіыл Мурат ООО-у «ИКЕЯ-МОС» зыфиюрэм игенеральнэ директор игуадзэу Стаф Лендерс тыгъуасэ Іофшіэгъу зэіукіэгъу дыриіагъ. Зигугъу къэтшіыгъэ

компанием илъэс заулэ хъугъэу Адыгеим Іоф щешІэ. АР-м и Правительствэ сыд фэдэрэ лъэныкъокіи Іэпыіэгъу къызэрафэхъурэм ишіуагъэкіэ гъэхъагъэу ышіыгъэри макіэп. Непэрэ мафэхэм яхъулізу анахьзу іоф зыдэпшізн фэе лъэныкъохэм, щыкіагъзу щыі эхэм бгъунтіур атегущы і ісфтхьабзэм хэлэжьа гъэх муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмыкъое районым» иадминистрацие иліыкіохэр, республикэм ит ведомствэ, къулыкъу, псэолъэші организацие зэфэшъхьафхэм япащэхэр.

ЗэІукІэгъум Іофыгъо шъхьа- къое районым щагъэпсыгъэ гум игъэцэкІэжьын ыкІи изэте-Ізу къыщаІзтыгъэр Тэхъутэмы- «ИКЕЯ-Адыгеям» екІолІэрэ гъо- гъэпсыхьан ипроект ары.

— Гъогу шъхьаІэм дакІоу, гъогум къытеІэтыкІыгъэ лъэсрык Іо зэпырык Іыгьор, псыш Іоир зыукъэбзырэ псэуалъэхэр, гьогубгъухэм аГут гъучІ пэрыохъухэр, общественнэ транспортыр къызыщыуцущт чІыпІэхэр, нэмыкІхэри гъэпсыгъэнхэмкІэ проектэу щыІэхэр охътэ кІэкІым гъэцэкІэгъэнхэр пшъэрылъ шъхьаІ, — къыІуагъ КъумпІыл Мурат. — Гумэк Іыгъоу къзуцу-хэрэр дэгъэзыжьыгъэнхэм пае ащ фэгъэзэгъэ структурэ зэфэоІк едмэинапмом сдмехфаахаш зэхэлъэу Іоф зэдашІэн, хэкІыпІэ тэрэз къагъотын фае.

Стаф Лендерс гумэк Іыгьоу къыгъэнэфагъэхэм ащыщых гъогоу зэтырагъэпсыхьащтыр зыгъэ Іорыш І эще призацием оГинефенети еденоТтк еденефенети

зэпырык Іыгъор зыщаш Іыщт чІыпІэм икъыхэхынрэ.

Къыхэгъэщыгъэн фае щыеІ хо ахын е ак мын е гъогум изэтегъэпсыхьан мэхьанэшхо иІэу зэрэщытыр, сыда пІомэ мыщ автомобилыбэ щэзекІо, ИКЕЯ-м ыгъэпсыгъэ зэхэт тучанхэм цІыфыбэ къякІуалІэ.

Мыщ дэжьым республикэм и Правительствэ ипащэ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, Іофыгъоу компанием илІыкІо къыгъэнэфагъэхэр ильэсыр имыкІызэ зэхэфыгъэхэ хъущтых. Шапхъэхэм адиштэу ахэр зэшІохыгъэнхэм пае ахэм афэгъэзэгъэ структурэхэм мы чІыпІэм унэшъо гъэнэфагъэхэр къащыфишІыгъэх.

Проектым къыдыхилъытэрэ льэныкъо пстэури къихьащт илъэсым иапэрэ мэзищ щыІэныгъэм щыпхырыщыгъэ зэрэхъущтыр пытагъэ хэлъэу КъумпІыл Мурат къы Іуагъ. Ащ пае республикэм къытефэрэр зэкІэ шІокІ имыІ у зэригъэцэкІ эщтыри хигъэунэфыкІыгъ. Джащ фэдэу поселкэу Яблоновскэм дэкІырэ гьогоу шапсыгьэ къуаджэхэм якІуалІэрэмрэ Краснодар къыдэкІырэ федеральнэ гъогумрэ зыщызэуалІэхэрэм дэжь 2011-рэ ильэсым игъэтхэпэ мазэ ехъулГэу нэфгъуазэ щагъэуцунэу къэзэрэугъоигъэхэм зэ-

> ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Ильэсыбэ хъугьэу шІуагьэ къытэу зэрэлажьэ--ы шишедек дехохшестесткого не шфо и мед гъэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагь Пасат Андрей Николай ыкьом, Адыгэ Республикэм псэушъхьэхэмрэ псы биологие къэкІуапІэхэмрэ якъэухъумэнкІэ ыкІи ягъэфедэнкІэ и ГъэІорышІапІэ испециалист шъхьаІэу я II-рэ разряд зиІэм.

Ильэсыбэ хъугьэу гуетыныгьэ фыриІэу Іоф зэришІэрэм, зыныбжь имыкъугъэхэм яфедэхэмрэ яфитыныгъэхэмрэ якъэухъумэн тегъэпсыхьэгъэ -программем игъэцэкІэнкІэ гъэхъагъэхэр зэришІыгъэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Ананян Светланэ Алексей ыпхъум, муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмыкъое районым» иадминистрацие иотдел испециалист шъхьа Гэ.

Депутатхэм апай

-

Адыгэ Республикэм и Къэра- нет ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъолыгъо Совет — Хасэм ияшъэны- кІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэкъорэ щырэ зэхэсыгъо 2010-рэ гъэхьыгъ», «Шъон пытэхэу проильэсым тыгъэгъазэм и 8-м зэ- цент 15-м ехьоу этил спиртыр зыхэтхэр уахьтэу зыщы Іуагъэ-Іофыгьоу зэхэсыгьом зыщы- кІыштхэм гъунэпкъэ гъэнэфатегущыІэщтхэм япроект мы къы- гъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ», кІэльыкІохэрэр хагъэхьагъэх: за- «Адыгэ Республикэм икъэралыконопроектхэу «Адыгэ Респуб- гъо мылъкоу е муниципальнэ ликэм 2011-рэ илъэсымкІэ ыкІи мылъкоу щыт амыгъэкощырэ, бэ-2012-рэ, 2013-рэ план чэзыу- джэндэу атырэ мылъкум епхыхэмкІэ иреспубликэ бюджет гъзу гурыт ыкІи предпринимаехьылІагь», «Адыгэ Республикэм тельствэ цІыкІум ясубъектхэм шІокІ зимыІэ медицинэ страхо- яфитыныгъэхэм ягъэцэкІэн ехьываниемкІэ иреспубликэ фонд лІагъ» зыфиІохэрэм ятІонэрэу ибюджетэу 2011-рэ ык Іи 2012-рэ, ахэплъэгъэныр; законопроектхэу: 2013-рэ план чэзыухэм ательы- «Адыгэ Республикэм и Законэу тагъэм ехьылІагъ», «Адыгэ Рес- «ЧІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным публикэм и Законэу «Адыгэ Рес- ехьыл Гагъ» зыфи Горэм ия 48-рэ публикэм иминистрэхэм я Каби- статья ия 6-рэ Гахь кІуачІэ имы-

Іэжьэу лъытэгьэным фэгьэхьыгь», Алыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку приватизацие зэрашІыщтым ипрограммэу 2011-рэ ильэсым тельытагьэм ехьылІагь», зыфиІохэрэм апэрэу ахэплъэгъэныр, Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм 2010-рэ илъэсымкІэ ыкІи 2011-рэ, 2012рэ план чэзыухэмкІэ иреспубликэ бюджет ехьылІагъ», «ІофшІэныр къэухъумэгъэным ехьылІагъ» зыфи Гохэрэм зэхъок Гыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм фэгъэхыгъэхэр ыкІи нэмыкІ Іофыгъохэр.

Зэхэсыгьор сыхьатыр 11.00-м Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхом щырагъэжьэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Гупчэ бэдзэрым машІом зыкъыщиштэгъагъ

Мыекъуапэ игупчэ бэдзэр хэхьэрэ тучанхэу урамэу Пролетарскэм тетхэм ащыщхэм тыгъуасэ машІор къакІэнагъ. Урамэу Гоголым ыцІэ зыхьырэм укъикІы зыхъукІэ, ятІонэрэ ык и ящэнэрэ щап Ізхэр арых машІом зэлъиштагьэхэр. Жьыбгъэм ыпкъ къикІыкІэ урамэу Гагариным ыцІэ зыамериам еТиотинетин местин мес нахь псынкІ у кІощтыгъэ.

Тхьамык Гагъор къызэрэхъугъэм тетэу а чІыпІэм Іутыгъэ цІыфхэр милицием иІофышІэхэм псынкІэу къыІуагъэкІыгъэх, ау товарэу ащэщтыгъэхэр машІом хамыгъэстыхьанэу аГозэ, ахэр къаугъоижьыным пылъыгъэх.

Тхьамык Гагъоу къэхъугъэр такъикъи 10-м къыкІоцІ мэшІогъэкІосэ къулыкъум иІофышІэхэм дагъэзыжьыгъ, машІор агъэкІосагъ. ПстэумкІи киоски 9 стыгъэ, зым иягъэ машІом ригъэкІыгъ. Джырэ -ваес мехеІпыІР єІпеш наахеап рэу ашІыгъэр къалъытэ, пэшІорыгъэшъэу ар сомэ милли-

Мыекъопэ район

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет и Тхьаматэу С.М. Мироновым къышІыгъэ Джэпсалъэр

Сихэгъэгогъу льапІэхэр!

СызыгъэгумэкІырэмкІэ сыжъудэгуащэ сшІоигъу. ЗэкІэми зэдытигумэкІэу ар зэрэщытым сицыхьэ телъ. Урысыем щыпсэурэ япшІэнэрэ нэбгырэ пэпчъ сэкъатныгъэ иІ. Ар нэбгырэ миллион 14,5-рэ фэдиз мэхъу. Ар официальнэу агъэунэфыгъэ пчъагъэу щыт. УФ-м и Федеральнэ ЗэЇукІэ фэкІорэ Джэпсальэу Урысыем и Президентэу Д.А. Медведевым къышІыгъэм зэфагъэ хэлъэу къызэрэщиІорэмкІэ, «уз хьылъэхэр зиІэ цІыфхэмрэ сэкъатхэмрэ ящыІакІэ къафэзгъэпсынкІэн -еатафенеат пама трына на тына хэр икъоу щыІэхэп».

ЗэрэсшІошІырэмкІэ, а Іофыгъор зэрэиным гу лъамытэныр, е лъамытэрэм фэдэу зашІыныр нахь тэрэзэу зыльытэхэрэр щыІэх. Сэкъатныгъэ зиІэхэр чІыпІэ къин зифэхэкІэ, щэІагъэ, блэнагъэ къызыхагъафэу макІэп къызэрэхэкІырэр. Тыгу къэтэжъугъэгъэкІыжь 2010-рэ илъэсым Паралимпийскэ джэгунхэу Ванкуверэ щы Гагьэхэм Ирек Зариповым лІыхъужъныгъэу ащызэрихьагъэр ыкІи текІоныгъэу къыщыдихыгъэр.

Урысыем щыпсэурэ сэкъат--остех ахви местынеІыш мех зэнхэмкІэ, социальнэ лъэны-

къомкІэ фэныкъоныгъабэ яІ, цІыфхэу зыхэтхэми зэрищыкІагъэм фэдэу гуфэбэныгъэрэ гукІэгъурэ ахэм къафыряІэп.

Сэкъатныгъэ зиІэхэм я Дунэе мафэу агъэнэфэгъэ тыгъэгъазэм и 3-м изакъоп а Іофыгъом, анахь Іофыгъо инхэм зэращыщым елъытыгъэу, игугъу зытшІын фаер. Сэ зэкІэ цІыфхэм сыкъяджэ илъэсым къыхэфэрэ а мафэм лентэ фыжьхэр аІыгъхэу урамхэм къатехьанхэу. Урысыем щыпсэурэ сэкъатхэр язакъоу зэрэщымытхэр, ахэр зэращымыгъупшэхэрэр нахь къэлъэгъоным, ахэм анаІэ нахь атырадзэным изыамалэу ар мэхъу.

Сэкъатхэр урамхэм арыкІонхэмкІэ, тучанхэм ачІэхьанхэмкІэ, транспортым итІысхьанхэмкІэ, гупчэ зэфэшъхьафхэм якІолІэнхэмкІэ къэралыгъо, муниципальнэ хабзэхэм, предпринимательхэм сыда ашІэн фаер? еІзаІнш єшоєшефи мыфаІЦ иІэн зэрэфаер нахь нэрыльэгъу къэзышІыщт социальнэ Іэпы-Іэгъу тэрэз зэкІэми сэкъатхэм аратын фае.

Унагъо пэпчъ шэкІ фыжь такъыр къибгъотэн плъэк інщт. Автомобилым иантеннэ, рюкзакым, бзылъфыгъэхэм аІыгъырэ Іалъмэкъ цІыкІухэм къинэп лентэ фыжь цІыкІур апыппхэ- тэшъумыгъэгъупшэх!

ныр. Бзылъфыгъэхэм шъхьэтехьо фыжь зытырахьоми хьущт, хъулъфыгъэхэм яджыбэ ІэпльэкІ фыжь цІыкІу ральхьэми хъущт. Сэ сиеплънкІэ лІыгъэкІэ зыгорэм езгъэштэнэу сыфаеп, ау мы шъо фыжьымкІэ Урысыем ис сэкъатхэм зэрадедгъаштэрэм, яІофыгъохэм тызэрагъэгумэкІырэм анаІэ къытырадзэнэу сыфай. Сэкъатхэр нахь зыщыгугъыжьынхэмкІэ, ахэр зэращымыгъупшэхэрэр зэхашІэнымкІэ а пстэуми мэхьэнэ гъэнэфагъэ яІэу щыт.

Шъуигъунэгъу е шъуиІахьыл сэкъатым ау сыдми гущыІэгъу шъуфэхъоу, гуфэбэныгъэ зыхэлъ псалъэ дэшъушІымэ, ыгу къэшъуІэтымэ — ари гукІэгъум изыІахьэу хъущт. ШъуадэгущыІ, зэрэпсэухэрэм зыщыжъугъэгъуаз, ягухэлъхэм, ямурадхэм ыкІи ягупшысэхэм нэІуасэ зафэшъушІ. ДэкІояпІэм тетым, гъогур зэпырызычын фэе хьафизэм шъуишІуагъэ яжъугъэкІ. Общественнэ транспортым шъуисыми, зышъуплъыхь: сэкъатныгъэ зиІэ горэ къихьагъэу шъуитІысыпІэ ешъутын фаемэ, шъукъэтэдж. Шъо шъугукІи рэзэныгъэ хэжъугъуатэзэ а пстэури жъугъэцакІэ.

Сэкъатныгъэ зиІэхэр зыщы-

Гъогухэр агъэцэк Іэжьых

Район гупчэм игъогухэм ятеплъэ аужырэ лъэхъаным нахьышІум ылъэныкъокІэ зызэблахъоу ригъэжьагъ. Псыр зэрыкІорэ трубэу гъогухэм ачІэлъхэр гъуанэ хъухи, асфальт чІэгъым псым ятІэр чІихызэ, пхырызыгъэ чІыпІэхэр яІэ хъугъагъэх. Мыекъопэ ДРСУ-м ипсэольэшІхэм урамхэу Мостовоим, Нижнэ Первомайскэм гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр ащызэрахьагъэх.

Унэгъо заулэмэ ящагухэм къушъхьэм къечъэхырэ псыр адэлъадэщтыгъ, етІэ-пшэхьо зэхэтымрэ чыг льэпсэ шъугьэхэмрэ трубэхэм арымыкІожьышъухэ зэхъум, зихапІэ дизы хъугъэхэри щыІагъэх. Ахэр дащыжьынхэмкІэ цІыфхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэх, гъогубгъухэм псыр зэрычъэщт кэнаухэр афашІыгъэх. Урамхэу Гагариным, Мостовоим, Дижечкэм кІэу кэнаухэр ащатІыгъэх, зыщищыкІэгъэ чІыпІэхэм трубэхэр ачІалъхьагъэх. ЧІыпІэ-чІыпІэў мыжъо жъгъэй зытыратэкъогъэ участкэхэри гъогухэм ахэтых.

– Гъогухэм гъэцэкІэжьын ыкІи гъэкІэжьын ІофшІэнхэу ащызетхьагъэхэм сомэ мини 120--еІшы егішы ең ең жьыпІэм иеу апэІудгъэхьагъ, еІо чІыпІэ администрацием ипащэу П. Домашевым. — Псы шІоир къызэрыкІорэ кэнаухэм ягъэкъэбзэн сомэ мин 300 текІодагъ. Ащ нэмыкІэу асфальт, мыжьо жыгьэй зэратетлъхьагъэм, гьогу къутагъэхэр зэрэдгъэцэкІэжьыгъэхэм, лъэсгъогухэр зэрэдгъэпсыжьыгъэхэм, кІзу асфальт зытетлъхьагъэхэри зэрахэтхэу, сомэ мин 882-рэ апэ Гудгъэхьагъ.

Поселкэм игъогухэм дэгъоу «зэряІэзагъэхэм» пае псэолъэшІэу къыхэлэжьагъэхэми, АР-м псэольэшІынымкІэ, транспортымкІэ, ЖКХ-мкІэ ыкІй гьогу хъызмэтымкІэ иминистрэу В. Картамышевыми, ООО-у «Мыекъопэ ДРСУ» зыфиІорэм идиректорэу А. Клещенкэми зэрафэразэхэр пащэм игуапэу къыхегъэщы.

Урамхэм ягъэцэкІэжьын дэгьоу ежьагь, джыри Іоф зыдэпшІэн икъун район гупчэм щыб-

Теуцожь район

«Сыдэу гъэшІэгъона дунаир!»

Джырэ дунаим узыфэе къэбар тстэур телевидениемкІэ зэхэпхын, плъэгъун, компютерымкІэ къэбгъотын плъэкІынэу щыт. Ащ къыхэкІэу ныбжьыкІэхэр библиотекэм ебгъэгушІунхэр псынкІагъоп. Ар икъоу къыгурыІозэ, къутырэу Шевченкэм дэт библиотекэм иІофышІэу Роза Богосян кІэлэцІыкІухэр нахьыбэу ащ къызэрэрищэлІэщтхэм дэлажьэ.

БэмышІзу мыщ джэгукІзу «Поле Чудес» зыфиІорэр щызэхащэгъагъ. Ащ экологием, псэушъхьэхэм, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим хэшІыкІ дэгъу афызиІэу зызылъытэжьырэ кІэлэеджакІохэр хэлэжьагъэх.

«Сыдэў гъэшІэгъона дунаир!» — джары зэреджагъэхэр джэгукІэм. Ащ хэлэжьагъэхэм анэмыкІэу, джэгукІэм еплъыгъэхэми амыш Іэщтыгъэ къэбар гъэшІэгьонхэр зэхахыгьэх. Нахь упчІабэмэ яджэуапхэр къязыты-гъэхэр Г. Мелекситян, А. Мамедовар, А. Бессоновыр арых.

Библиотекэм иеджэкІо ныбжьыкІэхэм Роза Богосян къари-Іуагъ журналхэм, тхылъхэм нахьыбэу яджэхэзэ ашІынэу.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм афакІоу къышІыгъэ

2011-рэ илъэсым Хэгъэгу зэошхор къызежьэгъагъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэр тинарод хигъэунэфыкІыщт. Жъалымыгъэ ин зыщызэрахьэгъэ, лъыбэ зыщагъэчъэгъэ а заом ифронтовикхэр, фашистхэр тихэку къызехьэхэм хьазабышхо зыщэчыгъэхэр, тылым щылажьэзэ текІоныгъэр къэзыгъэблэгъагъэхэр, етІанэ народнэ хъызмэтыр зыпкъ изыгъэуцожьыгъэхэр джыдэдэми республикэм щэпсэух. ЧІэнэгъэшхо ышІыгъэми, тинарод зэкъоуцуи, текІоныгъэр къыдихыгъ, фашистхэр зэхигьэтэкъуа-

ГухэкІ нахь мышІэми, титекІоныгъэ зыфэзыгъэшъуашэ, -видатилим нопк едмемкишаф мэмрэ язэхэкъутэн ти Родинэ иІахьэу хишІыхьагъэр зыгъэцІыкІу зышІоигъо къэралыгъо-

ЯтІонэрэ Дунэе заом фэгъэхьыгъэ къэбар тэрэзхэр ныбжьыкІэхэм алъыгъэІэсыгъэн-

Джэпсалъэр

хэм, а заом лІыхъужъныгъэ щызезыхьагъэхэм ыкІи тылым щылэжьагъэхэм ящытхъу Іогъэным атегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр Адыгэ Республикэм иветеран организациехэм зэрахьэх. ЯюбилейкІэ ветеранхэм тафэгушІонэу, псэукІэ амалэу яІэхэр зэдгъэшІэнэу, сымэджэ хьылъэхэм такІэупчІэнэу, къуаджэхэмрэ станицэхэмрэ адэс ныбжьыкІэхэм зэІукІэхэр адытиІэнэу тигухэлъ.

Заом фэгъэхьыгъэ къэбар тэрэзхэр цІыфхэм алъыгъэІэсыгъэным, ныбжьыкІэхэм патриотическэ пІуныгьэу арагьэгьотырэр гъэлъэшыгъэным атегъэпсыхьэгьэ конференциехэр, «Іэнэ хъураехэр» къихьащт илъэсым зэхэтщэнхэу, тхылъхэр. брошюрэхэр, буклетхэр къыдэдгъэкІынэу тимурад.

Ащ фэдэ гухэлъхэм ягъэцэкІэнкІэ ветеран организациехэм ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным

фэшІ Адыгэ Республикэм инахьыжъхэм тиреспубликэ щыпсэурэ пстэуми, организациехэм, предприятиехэм, фермер мехешапк мехеІпаІштеменах зафагъазэ, 2011-рэ илъэсымкІэ планхэм ягъэцэкІэн яІахьышІу хашІыхьанэу ахэм ялъэІу.

Тиреквизитхэр:

Ветеранхэм (пенсионерхэм) ІэпыІэгъу язытырэ Адыгэ республикэ фондэу «ТекІоныгъ» зыфиІоу Советскэ Союзым и ЛІыхьужьэу Андырхьое Хъусен

ыцІэкІэ зэхащагъэр ИНН/КПП 0105051524/ 010501001

Классификациер: Расчетнэр ОАО АКБ-у «Новацием» щыГ р/сч 40703810900000000386 Корсчетыр

30101810300000000700 Урысыем и Банк Адыгэ РеспубликэмкІэ и НБ и ГРКЦ

БИК 047908700 ИНН 0100000050

<u>ШъунаІэ тешъудз!</u>

ЗэкъодзакІохэр къежьагъэх

Гухэкі нахь мышіэми, ны мылъкур гъэфедэгъэным епхыгъэ тхьагъэпціыгъэ зекіуакіэхэр тиреспубликэ къыщыхагъэщыгъэх

Ны (унэгъо) мылъкур гъэфедэгъэнымкІэ сертификат зиІэхэм Іоныгъо мазэм къатыгъэ тхылъхэр ауплъэкІухэзэ, ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ иІофышІэхэм зычІэсыщтхэ унэхэр къызыщащэфыхэрэ чІыпІэу къагъэлъэгъуагъэхэм джэнджэшыгъэ къахалъхьагь. Кадастрэхэр тхыгъэнхэмкІэ ыкІи картографиемкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щы Іэр ти ІэпыІэгъоу тхылъхэу къытахьылІагъэхэр зэрэнэпцІыхэр дгъэунэфыгъэ.

Ащ ыпкъ къикІзу, къалзу Мыекъуапэ и Прокуратурэ ыкІи Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ мы Іофыр зэхафыным ыкІи законностымрэ правопорядкэмрэ къэухъумэгъэнхэм иІофыгъохэр зэрахьэхэмэ тшІоигъоу лъэІу письмэхэр афядгъэхьыгъагъэх. Тхылъ нэпцІхэр ахэм къызэрэтахыылІагъэхэр Прокуратурэм ыгъэунэ-

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ятІо тшІоигъу ны (унэгъо) мылъкур къаІыхыгъэ-«етым епхыгь» сътымы мын «етым епхыгь» цыхьэ зыфэпшІынэу щымыт коммерческэ организациехэр гъусэгъу пшІынхэр щынагъоу зэрэщытыр. Аужырэ мазэхэм телевидением ирекламэхэм къахафэхэу аублагъ «Ны мылъкум игъэфедэнкІэ тыкъыжъудеІэщт» зыІорэ мэкъэгъэІухэр ыкІи зисотовэ телефон номер къэзытыхэрэр. Шъугу къэтэгъэкІыжьы ны мылъкур гъэфедэгъэным епхыгъэ сыдырэ схеми законым пэшІуекІоу зэрэгъэпсыгъэр. Аш фэдэ мэкъэгъэІухэм ате тэу зекІонэу фежьэгъэ цІыфым бзэджэшІагъэ зезыхьэрэм гъусэгъу зэрэфэхъугъэр ыкІи законым ыгъэнэфэрэ пшъэдэкІыжь ыхьын зэрилъэк Іыштыр зыщерэмыгъэгъупш.

Ны (унэгъо) мылъкумкІэ сертификат зиІэхэм игъоу афэтэлъэгъу ны (унэгъо) мылъкум епхыгъэ упчІэ пстэухэмкІи ПФР-м ичІыпІэ органхэм зафагъэзэнэу. Тегушхоныгъэ къызыхэжъугъафэзэ цыхьэшІэгъуджэ пыщэгъухэр шъумышІхэу ыкІи ны (унэгъо) мылъкоу сомэ мин 343-р зышІошъумыгъэкІодэу, уголовнэ Іофи къызыфэшъумыхыжьэу шъуищыкІэгъэ консультациехэр ПФР-м испециалистхэм къа Іышъухых.

ХЬАЦІЫКІУ Марин. ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ социальнэ тынхэмкІэ иотдел ипащ.

Лъытэныгъэ зыфэтшІырэ абонентхэр!

ЧІопсым къытырэ газэу цІыфхэм гъэстыныпхъэкІэ алъагъэІэсырэм ыуасэ тапэкІэ къыдэкІоенэу зэрэщытым къыхэкІэу, тышъолъэІу чІыфэхэр псынкІэу къэшъутыжьынхэу.

Джащ фэдэу шъугу къэтэгъэк ыжьы 2010-рэ илъэсым шэкІогъум и 1-м къыщыублагъэу газэу жъугъэстыгъэм ыуасэ ипІалъэм ехъулІэу зышъумыткІэ, ащ къыкІэльыкІогъэ мафэ пэпчъ телъытагъэу УФ-м и Гупчэ банк рефинансированиемкІэ ставкэу ыгъэнэфагъэм ияшъищэнэрэ Іахь тегъэпсыкІыгъэу пеня шъутын фаеу

УпчІэхэр къэмыуцунхэм фэшІ абонент

пстэуми анаІэ тырятэгъадзэ чІыфэу зэтеуагъэхэр псынкІэу тыжьыгъэнхэ ыкІи зигьо тынхэр газыр къышъозытырэ организацием ипІалъэм ехъулІэу ІэкІэжъугъэхьанхэ зэрэфаер.

Джыри зэ къэтэІо мазэу икІыгъэм газэу ыгъэстыгъэм ыуасэ къыкІэльыкІогъэ мазэм ия 10-рэ мафэ нахь кІасэ мыхъугъэу абонентым ытын зэрэфаер.

2011-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 11-м къыщыублагъэу осакІэхэм атегъэпсыкІыгъэу газыпкІэр абонентхэм аІахыщт.

000-у «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфиІорэм иадминистраций.

Министрэр къыфэгушӀуагъ

БэмышІ у Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьакіущынэ Аслъан иунашъокіэ Теуцожь районымкіэ Пэнэжьыкъуае щыпсэурэ Хьабэхъу Нуриет Ибрахьимэ ыпхъум «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэныгъэмкІэ изаслуженнэ Іофыші» зыфиіорэ щытхъуціэр къыфаусыгъ. Ащ ыуж охътабэ тыримыгъашІэу Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ иминистрэу Беданэкъо Рэмэзан Теуцожь районым къэкІуагъ.

Районым гъэсэныгъэмкІэ игъэІорышІапІэ ипащэу Ерэджыбэкъо Адамэрэ Пэнэжьыкъое гурыт еджапІэм идиректорэу Хьабэхъу Заремэрэ игъусэхэу ар илъэсыбэрэ кІэлэегъэджэ ІофшІэным хьалэлэу фэлэжьагъэу Хьабэхъу Нуриет дэжь къэкІуагъ. Ахэм ягъусагъэх районым иветеранхэм я Совет итхьаматэу НэмытІэкъо Юрэрэ нахыжъхэм я Совет итхьаматэу Хъот Ерстэмрэ.

- Лъытэныг сатынстыаТы Нуриет Ибрахьимэ ыпхъур, ти Президентэу ТхьакІущынэ Аслъан пшъэрылъ къызэрэсфишІыгъэм теткІэ непэ уадэжь сыкъэкІуагъ, — къыІуагъ министрэу Беданэкъо Рэмэзан. Республикэм гъэсэныгъэм ылъэныкъокІэ анахь цІэ лъапІэу иІэу къыпфагъэшъошагъэр къыостыжынэу ары сыкъызыкІэкІуагъэр. Ар о къэблэжьыгъэ шъыпкъзу щыт. ИлъэсипшІ пчъагъэм узыштьхьамысыжьэу, непи нычэпи уимыІ у егъэджэн-пІуныгъэм уфэлэжьагъ, зэоуж илъэс къинхэм кІалэхэр ебгъэджагъэх, ахэм шІэныгъэ куу зэрябгъэгъотыщтым упылъыгъ. Ти Президент ыцІэкІи, сэ сшъхьэкІи сыпфэгушІо ыкІи псауныгъэ пытэрэ щыІэкІэ дахэрэ уиІэнэу, уилъфыгъэхэм яхъяр ехъу умылъэгъоу, ахэм къакІэхъухьэхэрэм къапыфэжьхэрэм янасып ущыгушІукІзу, ахэр адэбгощзу ущыІзнзу сыпфэлъаІо.

Ащ пыдзагъэу министрэр Хьабэхъу Нуриет фэгушІозэ ритыжьыгъ щытхъуцІэр къэзыушыхьатырэ бгъэхалъхьэр.

Илъэс 40 фэдизырэ кІэлэегъаджэу Пэнэжьыкъое гурыт еджапІэм Іоф щызышІэгъэ Хьабэхъу Нуриет къызэрыхъухьагъэр адыгэ

ует В тытыш уотжу остену ЕхъулІэ Йбрахьимэ зылІэу Пэнэжьыкъуае дэсхэм ащыщыгъ. Краснодар щеджагъзу, урысыбзэр а лъэхъэнэ чыжьэм дэгъоу ышІэщтыгъ. Джары ар почтэм щагъэлажьэщтыгъэр.

КъурІаныр ышІэу, быслъымэн диным рылажьэщтыгъ, илъэсыбэри къуаджэм иефэндыгъ. Ежь иунэгьо Іоф нахьи къоджэ Іофхэр ыпэ ригъэшъыщтыгъэх. Пэнэжьыкъуае район гупчэр дахыжьи Тэхъутэмыкъуае захьы--ажы пе едесериемы да мынжыхэр игъусэхэу щэгьогогьо Москва кІогъагъэ. Ишъхьэгъусэу Чэбэхъани (ар ОчэпщыекІэ Кушъумэ япхъугъ) цІыфышІоу, адыгэгъэшхо хэлъэу щытыгъ. ЕлъэкІыфэ колхозым хэтыгъ. НэбгыритІум льфыгъибгъу зэдагъотыгъагъ. Джы къэнэжьыгъэу щыІэр нэбгырих. Ахэм янахьыбэр сэшІэхэшъ, цІыфышІух, Іушых, дахэу мэпсэух, мэлажьэх, лъэпкъым ицІыф шІагъох.

Ахэм зэу ащыщ мы непэ зигугъу къэтшІырэ Хьабэхъу Нуриети. 1938-рэ илъэсым илъэсиим ыныбжыкІэ итэу Пэнэжьыкъое ублэп Реджап Рем ч Рем на състава и при на състава и предъта и при на състава и при на състава и при на състава и при на Щыгъупшэжьыхэрэп апэрэ кІэлэегъаджэу иІагъэхэри —Пэрэныкъо зэшъхьэгъусэхэу Исмахьилэрэ Сусанэрэ. Нэмыц техакІохэр 1942-рэ ильэсым ишыштьхьэІу мазэ чылэм къызыдэбанэхэм, еджэныр зэпагъэунэу хъугъагъэ. ЕджэпІэшхом изыкІэльэныкьо нэмыц штабыр чІэтыгъ, адрэ кІэльэныкъор шэщ ашІыгъагъ. Парти, столи, пхъэнтІэкІуи агъэстызэ аухыгъагъэх.

А лъэхъаным Нуриет илъэс 12 нахь ымыныбжьыгъэми, дэгъоу къешІэжьы нэмыцхэм бзэджэшІагъэу чылэм

щызэрахьагъэр. Щыгъупшэрэп Сорокинмэ яунагъо исыгъэ бзылъфыгъэхэр къуаджэм игупчэ щыпальэхи, памыхыжьхэу мэфэ заулэ зэрэпыльэгъагъэхэр...

Нэужым, нэмыцхэр районым зырафыжьыхэм, столхэри, пхъэнтІэкІухэри зэрагъэуІужьыхи еджэныр рагъэжьэжьыгъ. Нуриет гушІом хэтэу еджапІэм кІощтыгъ. Анахьэу ыгу рихьыщтыгъэр, зэмызэщыщтыгъэр урысыбзэмрэ литературэмрэ языгъэхьыщтыгъэ кІэлэегъаджэу Нина Федоровна Отришко иурокхэр арых. Джары къызыхэк ыгъэри в 1949-рэ илъэсым гурыт еджапІэр къызеухым пшъэшъэжъыем кІэлэегъэджэ сэнэхьатыр къыхихыныр, Мыекъопэ кІэлэегъэджэ институтым чІэхьаныр.

1951-рэ илъэсым институтыр къызеухым Пэнэжьыкъуае къагъэкІожьи, илъэситІукІэ узэкІэІэбэжьымэ езыгъаджэщтыгъэ кІэлэегъаджэхэм аготэу ІофшІэныр ригъэжьагъ. Урысыбзэмрэ литературэмрэк Гэ ригъаджэщтыгъэх. ЕджапІэм а лъэхъаным идиректорыгъ Къуикъо Нурбый, ет Ганэ Бжьэш Го Щамсэт. ИщысэтехыпІагьэх опытышхо зиІэ кІэлэегъаджэхэу Гъонэжьыкъо Мэрджэнэт, Ліыхъурэе Хъаные, Тхьаркъохъо Зулихъэ. Ахэр иупчІэжьэгъугъэх, иІэпы-Іэгъугъэх. Ежьыми чэщи мафи имыІ у Іоф зыдишІ эжьыщтыгъ.

1951-рэ илъэсым кІэлэегьэджэ институтыр къыухи, Іоф ышІэнэу чылэм къызегъэзэжьыр ары ЕхъулІэмэ япшъашъэ инасыпи къызычІэкІыгъэр. Шъхьэгъусэ фэхъугъагъэр къуаджэм изы кІэлэ чанэу Хьабэхъу Хьис. Ар Армавир щеджагъ, Ростов автодорожнэ техникумэу дэтыр къыухыгъ. ЕгъашІэм зыфэлэжьагъэр гъогушІыныр ары. Илъэсыбэрэ Пэнэжьыкьое ДРСУ-м ипащэзэ къыхьыгъ. ЦІыф къызэрыкІоу, гукІэгъушхо хэлъэу, ныбджэгъушІоу, сэмэркъзури икІасэу, ІофшІэкІошхоу щытыгъ. Джары непэ ежь щымы Ізжьми, цІыфмэ Хьисэ зыкІащымыгъупшэрэр, ащ игугъу шІукІэ зыкІашІыжьырэр.

Хьабэхъу зэшъхьэгъусэхэу Хьисэрэ Нуриетрэ унэгъо дахэ зэдашІагьэ. Лъфыгъитфэу зэдагъотыгъэхэр ІофшІэныр шІу алъэгъоу, адыгэ шэн-хэбзэ зэхэтыкІэхэр якІасэхэу апІугъэх, дэгьоу рагъэджагьэх. Тэмарэ Нэныжьымэ яныс, Краснодар щэпсэу, унэгъо дахэ иІ, бизнесым пыль. Заремэ район гъэзетэу «Теучежские вести» зыфиІорэм иредактор шъхьа Гэу Хьакъуй Юрэ ишъхьэгъус. ЦІыфышІу, иадыгагъэ гъунэнчъ.

Шъэожъыехэм ятэ иІоф лъагъэкІотагъ, гъогушІыным пыльых. Асльан ятэу Хьисэр ильэсыбэрэ зипэщэгъэ ДРСУ-м итхьаматэу щытыгъ. Пасэу идунай ыхьожьыгь, Юрэ Краснодар дэт СМУ-2-м и Эштьхьэтет. Икъуаджи щыгъупшэрэп. Пэнэжьыкъуае удэкІ у Мыекъуапэ узежьэрэм бгым узэрэдэк Іуаеу уиджабгъукІэ псэолъэшІ гъэІорышІэпІэшхо щигъэпсыгъ.

Аскэр «Дортранссервисэу» ажище мохше Іпе Ішфо І са теримхеє итэу дэгъоу Іоф регъашІэ, ащ нэбгыришъэм ехъу щэлажьэ. Гьогухэр тиреспубликэ имызакъоу краим ичГыпГэ зэфэшъхьафхэми ащешІых. Аскэр гукІэгъушхо хэлъ. Сымэджэщи, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІи, еджапІи, клуби, спортсмени еолІагъзу ІэпыІэгъу зыфэмыхъурэ щыІэп. Тэри «Адыгэ макъэм» икъырягъэтхыкІынкІэ тигъэразэу къы-

хэкІыгъ.

Хьабэхъу Нуриет ыныбжь илъэс 80 зэрэхъугъэр бэмышІэу хигъэунэфыкІыгъ. Ащ щыщэу илъэс 40 фэдизрэ кІэлэегъэджэ ІофшІэным фэлэжьагъ. ИІофшІагъи ифэшъошэ уасэ къыфашІыгь. Мызэу, мытІоў крайОНО-м, хэкуОНО-м, райОНОМ-м ящытхъу тхылъхэр къыратыгъэх. ІофшІэным, заом, тылым яветеран. Ахэр къэзыушыхьатырэ медальхэр къыратыгъэх, ным имедали иІ, Адыгэ Республикэм и Парламент и Щытхъу тхылъи къыфагъэшъошагъ. ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 60 зэрэхъугъэм фэшІыкІэ зэнэкъокъоу зэхащэгъагъэм фэгъэхьыгъэ тхыгъэхэу гъэзетым къыригъэхьэгъагъэхэм осэшхо къафашІыгъагъ ык Іи республикэм культурэмрэ печатымрэкІэ иминистерствэ и Щытхъу тхылърэ, шІухьафтынрэ къыратыгъагъ. Джыри марышъ, ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэныгъэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр къыфаусыгъ. НЭХЭЕ Рэмэзан.

Ыгу цІыфхэм афызэІухыгь Псыхьо цІыкІухэр зэхэльэ-

дэжьхэмэ, псыхъошхо зэрэхъурэм фэдэу, тхьамык агъом зэфищэгъэ цІыфхэри зэхахьэхэшъ,

Тикъалэ илъэс пчъагъэ хъугъэу щызэхэщагъ хьафизэхэм яобществэу Нэхэе Руслъан зипащэр. Руслъан афган заом щы-Іагъ, ары сэкъат зыщыхъугъэр. Ар сыдигъуи цІыфхэм ишТуагъэ аригъэкІыным, ІэпыІэгъу афэхъуным фэхьазыр.

Апэ Руслъан тиобществэ инструкторэу, хьафизэхэр щыІэеІммехнестегостех ахан местын ІэпыІэгъу афэхъуным фэгъэзагъэу щытыгъ. Ау ащ ахъщэу ратыштыр амыгъотыжьы зэхьум, ІуагъэкІыгъагъ. Ащ ыуж банкрот хъугъэ тиеджэп Тэ-производственнэ предприятии. Руслъан фэдэу ІофшІапІэ зимыІэу джы къэнагъэр бэ. Ахэм ащыщхэм агу кІодыгъэ, ешъоным пыхьагъэхэри ахэтых. Джащыгъум Руслъан ыпкІэ хэмыльэу Іоф

ахэм адиш эу ригъэжьагъ, ежьы--тып , имет итыг эми, ишъхьэгъусэ кІэлэцІыкІу сымаджэр ыІыгъын фаеу зэрэщытым къы--еалымы неІшы фо еІны ех кІыщтыгъэми.

МэфэкІ мафэхэр къэблагъэхэ хъумэ, Руслъан зафегъазэ предпринимательхэм, диндэлэжьапІэхэм. ЦІыфхэри льэшэу ащ фэразэх. «Белая трость» зыфа-Іорэ Іофтхьабзэр зыщырекІокІырэ мазэм къыкІоцІ ар псэолъэшІ фирмэхэм, предпринимательхэм яльэ Гузэ хьафизэхэм яунэхэм, ахэм мебелэу арытхэм ягъэцэкІэжьынкІэ ІэпыІэгъу къафегъэхъух е ахъщэ къаратынэу ешІы.

Тиобществэ хэтхэм ащыщыбэ ныбжь яГэу хьафизэ хъугъэх. Ащ пае ахэм нахь къин къащэхъу яунэхэм къарыкІынхэр, урамхэм ащэгъуащэх. Ахэми

Руслъан Іоф адешІэ, нэбгырэ -ынельш, мынытельых улы арпеп гъэм щигъэгушІукІыным пылъ. -нешихек, мехнешифек дехфыЩ жэм, зэхигъэхьанхэм фэшІ ащ щысэшІу ренэу къегъэлъагъо: театрэм макІо, симфоническэ оркестрэм иконцертхэри блигъэ-

ктыхэрэн, зылъищэрэри мактэн. Хьафизэхэм ябиблиотекэ иІофышІэхэм Руслъан бэрэ аІокІэ, Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр ахэм зэдызэхащэх. Хьафизэхэми яунэхэм къашагъэхьазырыгъэ гъомылапхъэхэр къахьыхэшъ, темэ гъэнэфагъэ горэм фэгъэхьыгъэу зэІукІэгъухэр зэхащэх, фэбагъэ хэлъэу зэІокІэх, ІэпыІэгъу зэфэхъужьых.

Нэмык Іофтхьабзэхэри обществэм хэтхэм зэхащэх. Мары бэмышІэу тыщыІагъ поселкэу Гончаркэм дэт дендропаркым. Зынэхэм тІэкІу нэмыІэми алъэгъурэм апашъхьэ къиуцогъэ сурэтым идэхагъэ зэхашІагъ, зымылъэгъухэрэм — къафаІотагъ. Джы мары бэмышІэу Руслъан ыгу къэкІыгъ монастырэу, чылысэу тишъольыр итхэм ащыщхэм хьафизэхэр ыщэнхэу, нэІуасэ афишІынхэу. АщкІэ сэ сигуапэу сыдеГагъ, ищыкГагъэхэм заІузгъэкІагъ, ыпкІэ хэмылъэу Свято-Михайлово монастырым тиобществэ хэтхэр тщэнхэр къыддэхъугъ, нэбгырэ 30 тыхъоу ащ тыщы агъ. Хэзгъэунэфык ы сшІоигъу тызэолІэгъэ динлэжьхэм тызэрэзэхашІыкІыгъэр, дахэу къызэрэтпэгъокІыгъэхэр. Джыри ащ фэдэ чІыпІэхэм тащыІэ тшІоигъу, Краснодар краим итхэм ащыщхэр арыми, ащ нахь чыжьэу тэ тыкІошъущтэп. Ау тиобществэ итхьаматэу Нэхэе Руслъан ІэпыІэгъу къыфэхъун мехфиЩ ледеІшт емтриатости тиобществэ хэтхэм а чылысхэм тазыщэІэм ыуж агухэм нахь зыкъаІэтыгъэу къытщыхъугъ, дэгъугъэ джыри а нэбзый цІыкІур нахь къызэкІэдгъэнэн тлъэкІы-

Джары Руслъани зыпылъыр, ащкІэ лъэшэу тыфэраз. ШІу тэльэгъу а кІалэр кІуачІэу ежь хэлъым, щыІэныгъэр шІу зэрилъэгъурэм, тэри тызэрэзыльищэрэм афэшІ.

НАДЕЖДА Смирнова. Хьафизэхэм якъэлэ обществэ хэт.

Парламент

Ахэм зыкІэ ащыщ Урысые Федерацием исубъектхэм зы мафэм тефэу — гъэтхапэм иятІонэрэ тхьаумафэрэ чъэпыогъум иятІонэрэ тхьаумафэрэ хэдзынхэр зэхэщэгьэщтхэу зэрагьэпсыгьэр. Къэралыгъо Думэм идепутатхэм -еали ехтшеІышыг фехныгдехк сым субъектым ихэбзэихъухьэ орган идепутатхэм яхэдзынхэр зытефэхэкІэ, чъэпыогъу мазэм еІпыІ месвалетын еІншІны хэдзынхэр щызэхащэщтых. Ащ ишІуагъэкІэ уплъэкІуныр нахь дэгъоу ыкІи хэдзын ІофшІэным зыкІыныгъэ хэлъэу мэхъу.

Джы политическэ партиехэм нэмык партиехэм ахэтхэр (кандидатхэм ясписки зэрэдыхэтэу) кандидатэу къагъэлъэгъонхэ фимытхэу агъэпсыгъ. «Пстэуми сапэш уек ю зыфи юрэм тегъэпсык ыгъэу яголосхэр атынхэ фимытхэу ык и хэдзынхэр щымы агъэхэк зэралъытэрэм епхыгъэ шапхъэхэр агъэнэфагъэх.

УФ-м игражданхэу ТэкІыб хэгъэгу гражданствэ е вид на жительствэ, е УФ-м игражданин ІэкІыб хэгъэгум ренэу щыпсэ-ун фитэу зыгъэпсырэ нэмыкІ документ зиІэхэм пассивнэ (голосованием хэлэжьэнхэ фитхэп) хэдзын фитыныгъэ ямыГэу ыкІи голосование фитыныгъэ яГэу хэдзэкГо комиссиехэм ахагъэхьанхэ фимытхэу агъэпсыгъ.

ЦІыфхэм ана і тырадзэныр ищык і агьэу къысш і ошіы пассивнэ хэдзын фитыныг эхэр УФм мыхэм афэдэ игражданхэм зэра і ахыг эхэр:

а) бзэджэшІэгъэ хьыльэ ыкІи (e) хэушъхьафыкІыгъэ бзэджэшІэгъэ хьылъэ зэрэзэрахьагъэм пае зиІоф аІуагъэхэм ыкІи хэдзынхэр зыщыІэштхэ мафэм ехъулІзу зыцІэ къеІогъэ бзэджэшІагъэхэр зытырамыхыжьыгъэхэм;

б) экстремист нэшанэ зыхэль бзэджэш агъэ зэрэзэрахьагъэм пае зи юф а lyагъэхэм ык lи хэдзынхэр зыщы lэщтхэ мафэм ехъул lэу а бзэджэш lагъэхэр зытырамыхыжыгъэхэм;

в) «пропаганда и публичная демонстрация нацистской атрибутики или символики» зыфилорэ административнэ правэукьоныгъэ зэрэзэрахьагъэм фэш административнэ пшъэдэкlыжь зэрагъэхьыгъэхэм, зыгорэк эцыфым а пшъэдэкlыжыр зэрэтыральхьэгъэ пlалъэр хэдзынхэр зыщы эщы заран жарам фэм ехъул умыухыгъэмэ;

г) экстремизмэм епхыгъэ Іофыгъоу зэрихьагъэм фэшІ судым зиІоф ыІуагъэм ыкІи ащ иунашъоу кІуачІэ зиІэ хъугъэм ограничениехэр зыфигъэнэфагъэхэм, зыцІэ къеІогъэ хэбзэукъоныгъэр къэралыгъо хэбзэорганэу е чІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным иорганэу хадзыщтым е ІэнэтІэзехьэм пае агъэнэфэгъэ хэдзынхэр зыщыІэщтхэ мафэр къэсыным къыпэкІэ цІыфым зэрихьагъэмэ.

Зэхахыгъэщтын къякІолІэн фаеу агъэнафэщтыгъэ хэдзэкІо пчъагъэр хэдзын пстэумкІи зэрэтырахыжьыгъэр. Джащ фэдэу хэдзэкІо комиссиехэм япшъэрылъхэми ахэхъуагъ. ГущыІэм пае, кандидатыр, кандидатхэм яспискэ тхыгъэным ехьылІэгъэ Іофыгъом зыщыхэплъэщтхэ зэхэсыгъор зиІэщт мафэр къэсынкІэ къэнагъэр мэфищым нахь мымакІэу, кандидатхэм яхьылІэгъэ къэбархэр зэримыкъухэрэр е документхэр гъэхьазырыгъэнхэм хэукъоныгъэу хэхъухьагъэ-

ЗЭХЪОКІЫНЫГЪАБЭМЭ ЗЭХЭЩЭГЪЭЩТЫХ

хэр алъигъэІэсынхэ фаеу хэдзэкІо комиссием пшъэрылъ фашІыгъ.

Тын зышІыгъэ мыкоммерческэ организациехэу тыныр зашІыгъэ мафэм къыщыублагъэу илъэсым къыкІоцІ тын зышІын фимыт организациехэм (ІэкІыб къэралыгъо ыкІи организациехэм, къэралыгъо ыкІи муниципальнэ органхэм, нэмыкІхэм) ахъщэкІэ е нэмыкІ мылъкукІэ тын къызэратыгъэхэм хэдзэкІо фондхэм ыкІи референдумымкІэ фондхэм тын аратын фимытхэу агъэпсыгъ.

УФ-м административнэ правэукъоныгъэхэм яхьылІэгъэ и Кодекс хагъэхъожьыгъ я 20.29-рэ статьяу «Экстремистскэ материалхэр къыдэгъэкІыгъэнхэр ыкІи цІыфхэм алъыгъэІэсыгъэнхэр» зыфиГорэр, федеральнэ законхэу «Урысые Федерацием игражданхэм хэдзын фитыныгъэу яІэхэм ыкІи референдумым хэлэжьэ--гъзнымк Гэмыныгъзжи ягарантие шъхьа Іэхэм яхьыл Іагъ», «Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынхэм яхьылІагъ» ыкІи «Урысые Федерацием и Президент ихэдзынхэм яхьылІагъ» зыфи--ефенеаты мкататы ыгъэнэфэ рэ административнэ пшъэдэкІыжь зытыралъхьагъэхэр голосованием хэлэжьэнхэ фимытхэу зыгъэпсырэ хэгъэхъожьынхэр афашІыгъэх.

Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевыр кlэщакlо фэхъуи, илъэс къэс Федеральнэ Зэlукlэм фигъэхьырэ Джэпсальэм къащигъэнэфагъэу, 2008-рэ илъэсым къыщыублагъэу Урысыем хэдзынхэмкlэ исистемэ агъэкlэжьы.

Хэдзынхэм яхьыл Іэгъэ урысые законодательствэм 2008—2009-рэ илъэсхэм к Ізу хэхьагъэхэм ащыщыхэу анахь мэхьанэ шъхьа Із зи Іэхэр хэгъэунэфык Іыгъэнхэ фае, ахэм ащыщых:

— Урысые Федерацием и Президент ыкІи Федеральнэ ЗэІукІэм и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм конституционнэ фитыныгъэу яІэхэр нахьыбэ: ПрезидентымкІэ илъэси 4-р илъэси 6, Къэралыгъо ДумэмкІэ илъэси 4-р илъэси 5 ашІыгъэх;

Къэралыгьо Думэм идепутатхэм яхэдзынхэм хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 5-м къыщыублагъэу 6-м нэс ащызыхыыгъэ партиехэм зы мандат, проценти 6-м къыщыублагъэу 7-м нэс зыхьыгъэ партиехэм мандатитІу ятыгъэнэу агъэнэфагъ. А партиехэм Къэралыгъо Думэм идепутат мандатхэр гощыгъэнхэр къыдэзыхыгъэ партиехэм яфитыныгъэхэм янахьыбэр аратыгъ, гушыІэм пае, ахэм хэдзакІохэм яІэпэкІадзэхэр къаугъоихэрэп, хэдзэкІо комиссиехэр зэхащэхэ зыхъукІэ фэгъэкІотэныгъэхэр аратых;

— региональнэ парламент хэдзынхэм текІоныгьэр къащыдэзыхыгъэ партием регионым иапшъэрэ ІэнатІэ зезыхьащт ІэнэтІэзехьэм (Урысые Федерацием исубъект иапшъэрэ гъэАдыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ияпліэнэрэ зэlугъэкlэгъу идепутатхэр зыхадзыгъагъэхэм къыкlэлъыкlогъэ пlалъэм къыкlоц! Урысые Федерацием хэдзынхэр щызэхэщэгъэнхэм ехьылlэгъэ законодательствэм зэхъокlыныгъабэ фэхъугъ. Зэхъокlыныгъэхэм лъапсэ афэхъугъэх хэдзын системэр тапэкlэ нахь дэгъоу гъэпсыгъэным ехьылlэгъэ lофыгъохэу зэрахьэхэрэр. А lофыгъохэм ахэхьэх хэбзэ структурэхэр зэхэщэгъэнхэмкlэ политическэ партиехэм мэхьанэу яlэм зыкъегъэlэтыгъэныр, политикэ еплъыкlэу зыдаlыгъхэм ямылъытыгъэу, Урысыем игражданхэм хэдзынхэмкlэ фитыныгъэу яlэхэр икъу фэдизэу ягъэгъотыгъэнхэр.

Сыда зэхъокіыныгъэхэм купкізу яіэр, сыдэущтэу ахэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ихэдзынхэу къэблагъэхэрэм ащагъэфедэщтха, политическэ партиехэм ыкіи хэдзэкіо объединениехэм хэбзэихъухьэ (ліыкіо) органым нахьыбэу чіыпіэ щаубытыным фэші сыд фэдэ амалыкіэхэр яіэхэ хъугъа? Джырэблагъэ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие зэхищэгъэгъэ зэіукіэм а лъэныкъохэр къыщызэхифыгъэх Гупчэ комиссием итхьаматэу Хъут Юрэ. Республикэм щыпсэурэ хэдзакіохэр ахэм ащыдгъэгъуазэхэ, яполитическэ зэхэшіыкі зыкъедгъэіэты ыкіи яфитыныгъэхэр агурыдгъаіохэ тшіоигъоу, Юрэ къызыщыуцугъэ зэхъокіыныгъэхэр непэ къыхэтэутых.

цэкІэкІо хабзэ ипащэ) икандидатурэ къэралыгъом илІышъхьэ ыпашъхьэ къыщигъэлъэгъон фитэу агъэпсыгъ;

- хэдзэкІо объединениехэр ыкІи кандидатхэр — хэдзын кампанием хэлажьэхэрэр тхыгъэнхэм ехьылІэгъэ зэхъокІыныгъэхэр законым фашІыгъэх (Къэралыгъо Думэм идепутатхэм -тестак усстаІльнах мехнысдехк хыгъэным пае хэдзакІохэм яІэпэкІэдзэ пчъагъэу къаугъоин фаер нахь макІэ ашІыгъ; Къэралыгъо Думэм хэт партиехэм ямызакъоу, Урысые Федерацием исубъектхэм яхэбзэихъухьэ органхэм азыщанэм фракциехэр ащызэхэзыщэгъэ партиехэм хэдзакІохэм яІэпэкІадзэхэр къамыугъоинхэу агъэпсыгъ);

— Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет зэхэщэгъэным ехьылІэгъэ зэхъокІыныгъэм зэригъэнафэрэмкІэ, тапэкІэ ащ хагъэхьащтхэр Урысые Федерацием исубъектхэм ярегиональнэ парламентхэм ыкІи чІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным илІыкІо органхэм ядепутатхэр ары ныІэп къызыхахыщтхэр;

— политическэ партиякІэ зэхэщэгъэным фэш ащ хэтын фэе пчъагъэр тІэкІу-тІэкІузэ нахь макІэ ашІы (2010-рэ илъэсым мин 50-м ычІыпІэкІэ мин 45-у ыкІи 2012-рэ илъэсым мин 40-у гъэпсыгъэнэу);

— яІофшІэн зэрэзэхэщагъэр къэралыгъо теле- ыкІи радиоканалхэм къащыгъэлъэгъогъэнмикіэ политическэ партиехэм зэрэгы фитыныгъэхэр яІэнхэм игарантиехэр арагъэгъотыгъэх;

— хэдзынхэм ялъэгэпІэ пстэухэмкІи хэдзынхэм яхьылІэгъэ мылъку шэсэу гъэлъэгьогъэныр тырахыжыыгь;

— политическэ партиеу мыгъэпсыгъэ общественнэ объединениехэм кандидатхэм яспискэхэр муниципальнэ хэдзынхэм къащагъэлъэгъонхэ фитхэу зэрэщытыгъэр тырахыжьыгъ. Политическэ партиехэмрэ партиеу щымыт общественнэ объединениехэмрэ общественнэ объединением иліыкіохэу процент 15 партиехэм яспискэхэм ахэгъэхьагъэным ехьыліэгъэ зэзэгъыныгъэ зэдашіын фитхэу агъэпсыгъ:

— хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 3-м нахь макІэ зыхынгьэ партиехэм СМИ «пкІэ зыхэмыль» эфир уахътэм ыкІи хэутыпІэ чІыпІэм ауасэ аратыжын фаеу зыгъэнафэщтыгъэ шапхъэр тырахыжынгъ, ащычІыпІэкІэ ыпэкІэ джащ фэдэ хэдзынхэу щыІагъэхэм хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 3-м нахь макІэу ащызыхыгъэгъэ партиехэм пкІэ зыхэмыль эфир уахътэрэ хэутыпІэ чІыпІэрэ арамытыщтхэу агъэнэфагъ.

ТапэкІэ хэдзынхэм ясистемэ нахьышІоу гъэпсыгъэным иублапІзу ыкІи кІззыгъэгушІухэу щытыгъ УФ-м и Президентэу Д.А. Медведевым Федеральнэ ЗэІукІэм фигъэхьыгъэ Джэпсальэр. 2009-рэ илъэсым шэкІогъум и 12-м Урысые Федерацием и Президент Урысыем иполитическэ системэ ыкІи ащ кІэрыпчынэу щымыт хэдзын системэр гъэкІэжьыгъэнхэм ехьылІэгъэ предложениехэр кыхьыгъ.

Ащ елъытыгъэу ифэшъошэ норматив актхэр зэраштэгъэхэ предложение заулэ къащыуцугъэмэ хъущт.

Апэрэ предложениер: Урысые Федерацием исубъектхэм яхэбзэихъухьэ органхэм ядепутатхэм япчъагъэ гъэнэфэгъэнымкІэ зы шІыкІэм тет екІолІакІэ гъэфедэгъэнэу.

2010-рэ илъэсым мэлылъфэгъум Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием исубъектхэм якъэралыгъо хабзэ ихэбзэихьухьэ (лыкю) ыки гъэцэкю органхэр зэхэщэгъэнхэм иобщэ принципхэм яхьылагъ» зыфиюрэм зэхьокыныгъэхэу фашыгъэхэм зэрагъэнафэ-

рэмкІэ, Урысые Федерацием исубъект икъэралыгъо хэбзэихъухьэ (лІыкІо) орган депутатэу хэтыщтхэм япчъагъэ Урысые Федерацием исубъект и Конституцие (иустав) тегъэпсыкІыгъэу ыкІи Урысые Федерацием исубъект хэдзэкІо пчъагъэу щатхыгъэм къыпкъырыкІыхэзэ агъэнафэ. КъыкІэлъыкІорэ пчъагъэхэм депутатхэр афэдизынхэ фаеу агъэнэфагъ:

а) хэдзакІохэм япчъагъэ мин 500-м нахь макІэ зыхъукІэ, депутат 15-м нахь мымакІэу ыкІи 50-м шІомыкІэу;

б) хэдзакІохэм япчъагъэ мин 500-м къыщыублагъэу 1 миллионым нэсы зыхъукІэ, депутат 25-м нахъ мымакІэу ыкІи 70-м шІомыкІэу;

в) хэдзак Гохэм япчъагъэ 1 миллионым къыщыублагъэу миллиони 2-м нэсы зыхъук Гэ, депутатхэм япчъагъэ 35-м нахь мымак Гэу ык Ги 90-м ш Гомык Гэу;

г) хэдзакІохэм япчъагъэ миллиони 2-м нахьыбэ зыхъукІэ, депутатхэм япчъагъэ 45-м нахь мымакІэу ыкІи 110-м шІомыкІэу.

УФ-м исубъектхэм яконституциехэу (яуставхэу) мы пчъагъэхэм атемыфэу хэбзэихъухьэ (лІыкІо) органхэм ядепутатхэр зыгъэнафэхэрэм гъэтэрэзыжынхэр афашІынхэ фае.

ЯтТонэрэ предложениер: Региональнэ хэдзынхэм ахэлэжьэгьэ хэдзакТохэм яголосхэм япроценти 5-м ехъу зыфатыгьэ партиехэм Федерацием исубъект ихэбзэихъухъэ орган чТыпТэ щыряТэным игарантиехэр ягъэгъотыгъэнхэ фае.

Мы предложениер агъэцэк Ізжьзэ Федеральнэ законхэу «Урысые Федерацием игражданхэм хэдзынхэмк Іэ фитыныгъэ уя Ізхэм ык Іи референдумым хэлэжьэгьэнымк Іэ яфитыныгъэхэм ягарантие шъхьа Ізхэм яхьылагъ», «Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІук Іэ и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынхэм яхьылагъ» ык Іи «Уры-

<u>хэдзынхэр</u>

АТЕГЪЭПСЫКІЫГЪЭУ

сые Федерацием и Президент -оІифив «атылыски мехнывдехи хэрэм зэхъокІыныгъэхэр афашіыгьэх. УФ-м исубъект изакон зэгьогогьум нахь мымакізу упхырызымыгъэкІыщт пэрыохьоу ыгъэнэфагьэр проценти 5-м ехъумэ, кандидатхэм яспискэ хэдзакІохэм яголосхэу ыхьыгъэхэр упхырызымыгъэкІыщт пэрыохъум нахь макІэми, проценти 5-м къыщымыкІэмэ, зы мандат етыгъэн фаеу агъэнэфагъ. Ащ фэдэ спискэр къэзыгъэлъэгъогъэ политическэ партием хэдзэкІо комиссиехэр зэхащэхэ зыхъукІэ УФ-м исубъект ихэбзэихъухьэ (лІыкІо) орган ихэдзын ехьылІагъэу упхырызымыгъэкІыщт пэрыохъум шІокІзу голосхэр зыхьыгъэ партием иІэ фитыныгъэхэр рагъэгъотых.

Ящэнэрэ предложениер: Къэралыгъо Думэм хэмыт партиехзу, ау Федерацием исубъектхэм яхэбзэихъухьэ органхэм фракциехэр ащызи-Ішеф мехнеажелеха мехныерех ІэпэкІадзэхэр къамыугъоинхэу гъэпсыгъэнэу. Муниципальнэ хэдзынхэми а принципыр ащыбгъэфедэн плъэкІыщт. Партиехэр хэдзынхэм ахэлэжьэнхэ альэкІынэу гьэпсыгьэным ишІыкІ у агьэфе- ЦИК хагьэхьагь. дэзэ, тапэкІэ ІэпэкІадзэхэр

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием игражданхэм хэдзынхэмкІэ фитыныгъэу яІэхэм ыкІи референдумым хэлэжьэгъэнымкІэ яфитыныгъэхэм ягарантие шъхьаІэхэм яхьылІагъ» зыфиГорэм зэхьокГыныгъэу фашГыгъэхэм УФ-м исубъект икъэралыгъо хабзэ ихэбзэихъухьэ орган ихэдзынхэм ахэлэжьэгьэным пае УФ-м исубъект ихэбзэихъухьэ орган иаужырэ хэдзынхэм мандатхэр гошыгъэнхэмкІэ фитыныгъэ къащыдэзыхыгъэ е проценти 5-м шІокІ у голосхэр зыхьыгъэ партиехэм Іэпэк Іадзэхэр къамыугъоинхэу агъэнэфагъ. Джащ фэдэу кандидатхэм яспискэу мандатхэр гощыгъэнхэм хэлажьэрэм зы мандат ратынэу агъэпсыгъ.

ишІуагьэ къэкІощтыгьэ хэбзэихъухьэ органхэм ялъэгэпІэ пстэуми ильэсым къыкІоцІ хэбзэихъухьэ органым хэмыфэгъэ партиехэм якъэбархэм ыкІи япредложениехэм зыщядэІущтхэ ыкІи зыщатегущы-Іэщтхэ зэхэсыгьо зэхащэзэ ашІыщтыгъэмэ. Джащ фэдэу Парламентхэм ахэмыфэгъэ партиехэм Гупчэ ыкІи региональнэ хэдзэкІо комиссиехэм язэхэсыгъохэм ренэу ахэлэжьэнхэ алъэкІыным игарантиехэр ягьэгьотыгьэнхэ фае.

ХэдзэкІо комиссиехэм яІофшІэн мыпарламент партиехэр ренэу хэлэжьэнхэ алъэкІынэу гъэпсыгъэным ехьылІэгъэ предложениер хэдзэкІо комиссиехэм ярегламентхэм ахагъэхьагъ. Гущы Іэм пае, Адыгеим и ЦИК, чІыпІэ хэдзэкІо комиссиехэм ярегламентхэм мыпарламент партиехэм ялІыкІохэр ахагъэ-Іэхэм зифэштьошэ региональнэ хьанхэ альэкІынэу гъэпсыгъэным ехьылІэгъэ ифэшъошэ хэгъэхьожьынхэр афашІыгъэх. ДжырэкІэ ащ фэдэ амалыр къызыфэзыгъэфедагъэр политическэ партиеу «Патриоты России» зыфи Іорэм ич Іып Іэ къутэмэ закъу. Ащ илІыкІо Адыгеим и

Ятфэнэрэ предложениер: къзугьоигъзнхэр имыщыкІэ- чІыпІэ хэдзынхэм нахь пасэу голосованиер зэращызэхащэрэм изэпыгъэужьыгъо къэсыгъ. Президентым ыкІи Къэралыгьо Думэм идепутатхэм яхэдзынхэм яхьылІэгъэ законхэм а шІыкІэр пхъашэу ыкІи загъэфедэн алъэкІыщтыр зэхэугуфыкІыгъэу ащыгъэнэфагъ. А шапхъэхэр альапсэу федеральнэ ыкІи региональнэ законодательствэхэм гъэтэрэзыжьынхэр афэшІыгъэнхэ фае.

Джащ фэдэу открепительнэ удостоверениехэр гъэфедэгьэнхэм практикэу пыльри зэхэфыгъэныр, хэбзэнчъэ зэкъодзэныгьэхэр дэгьэзыжьыгьэнхэм ехьыл эгъэ Іофыгьохэр зехьэгъэнхэр игъоу сэльэгъу.

Хэдзын кампанием илъэхъанэ агитационнэ ІофшІэныр зэ-ЯплІэнэрэ предложениер: хэщэгьэным пае муниципальнэ унэхэр гъэфедэгъэнхэмкІэ зэфэдэ амалхэр партие пстэуми ягъэгъотыгъэнхэ фае.

Мы лъэныкъохэмкІэ хэдзынхэм яхьыл Гэгъэ законодательствэм ифэшъошэ зэхъокІыныгъэхэр фашІыгъэх:

- законым хъун зылъэкІыщтэу ыгъэнафэхэрэр хэмытхэу, хэдзынхэм ялъэгэпІэ пстэуми нахь пасэу голосованиер зэхэщэгъэным епхыгъэ шапхъэу агъэфедэщтыгъэр джы щыІэжьэп;

- открепительнэ удостоверениехэр гъэхьазырыгъэнхэм, хэдзэкІо комиссиехэм аІэкІэгъэхьэгъэнхэм ыкІи хэдзакІохэм афитхыкІыгъэнхэм шапхъэу апыльхэр нахь пхъашэ ашІыгъэх;

- кандидатэу атхыгъэм, хэдзэкІо объединением, референдумым хэлэжьэрэ купым унэр зыем, зыгъэфедэрэм агитационнэ ІофшІэным пае зэраритыгъэм ыкІи ащ шапхьэу пылъхэм яхьылІэгъэ къэбар тхыгъэ шІыкІэм тетэу хэдзэкÎо комиссием лъигъэІэсыныр ипшъэрылъэу агъэнэфагъ. Джащ фэдэ амалхэр неалитоелети имехпул Імемен хэ гухэльым пае, къэбарэу къылъы Іэсыгъэр адрэ кандидатэу атхыгъэхэм, хэдзэкІо объединениехэм, референдумым хэлэжьэрэ купым алъигъэІэсыжьыныр хэдзэкІо комиссием ипшъэрыльэу агъэпсыгъ.

Яхэнэрэ предложениер: чІыпІэ парламентхэм ахэт партиехэм яІофшІэн информацие жъугъэм иамалхэм къа--ефеє є Імминеатоатеальным І дэ амалхэр ягьэгьотыгьэнхэм ехьылІэгьэ законхэр Урысые Федерацием исубъект пстэуми ащыштэгъэнхэ фае.

2010-рэ илъэсым шышъхьэ-Іум аштагъ Адыгэ Республикэм и Законэу «ЯІофшІэн телеканалхэм ыкІи (е) радиоканалхэм къащыгъэльэгъогъэнымкІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэт политическэ партиехэм зэфэдэ гарантиехэр ягъэгъотыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІорэр. Мы законым ишапхъэ тегъэпсыкІыгъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэт датхэм яспискэхэм япхыгъэ

партиехэм яІофшІэн къызыщагъэлъэгъощт телеканалыр ыкІи (е) радиоканалыр егъэнафэ. -еал деалашехеедее неІшфоІК -гелечате сілмен етостест Іогъэ гарантиехэр зэрарагъэгъотыхэрэм лъыплъэгъэныр, уплъэкІугъэныр Адыгеим и ЦИК ипшъэрылъэу агъэнэфагъ.

ЫпшъэкІэ къыщысІуагъэхэм къызэрагъэльагъорэмкІэ, къызэтынэкІыгъэ аужырэ илъэсхэм къакІоцІ федеральнэ ыкІи республикэ законодательствэм зэхъокІыныгъабэ афэхъугъ. Ащ ыпкъ къикІ у Адыг э Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэу щыІэщтхэм нэшанэу хэлъхэм къатегущы Іэгъэныр ищы к Іагъэу щыт. Законым зэригъэнафэестеІльнах мехных рамец голосованиер 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 13-м зэхэщэгъэн фае. ЗыцІэ къеІогъэ хэдзынхэр зэхэщэгъэнхэм ехьылІэгъэ унашъо Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет - Хасэм 2010рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 2-м къыщыублагъэу и 12-м нэсырэ пІалъэм имыкІэу ышІын фае.

АгъэкІэжьыгъэ законхэм агъэнэфэрэ шапхъэхэм политическэ партиехэр ащыгъуазэхэу ыкІи къэблэгъэрэ хэдзынхэм зафагъэхьазырэу къысшІошІы. Арэу щытми, зэхъокІыныгъэ заулэ джыри зэ сакъыщыуцумэ иягъэ къэмыкІощтэу сеплъы. ЗэкІэри зэрэщыгъуазэхэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэтыштхэр зэхэгъэкІухьэгъэ системэ шІыкІэм тетэу хадзыщтых: зы мандат зиІэ хэдзып Іэ койхэм депутат 27-рэ ащыхадзыщт, депутат 27-р зы хэдзыпІэ коим тегъэпсыкІыгъэу ыкІи депутатынхэмкІэ кандидатхэм яспискэхэу хэдзэкІо объединениехэм къагъэлъэгъуагъэхэм голос пчъагъзу афатыгъэм тегъэпсыкІыгъэу хадзыщтых. Зы хэдзыпІэ коимкІэ хэдзэкІо объединениехэм кандидатхэм яспискэхэр къызэрагъэлъэгъорэ шІыкІэм шІукІаеу зэхьокІыныгъэхэр

ы местытыше феты на местытыше феты на местытыше феты на месты на м дэу, къэблэгъэрэ хэдзынхэм ахэлэжьэгъэным пае кандидатхэм яспискэхэр къыгъэлъэгъонхэу зыгъэнэфэгъэ хэдзэкІо объединением спискэр общереспубликанскэ Іахьэу (зы кандидатым къыщыублагъэу щым нэсэу) ыкІи Адыгэ Республикэм и Къэтатхэр хэдзыгъэнхэм фэшІ зы мандат зиІэ койхэу агъэнэфагъэхэм атегьэпсык Іыгьэу кандидатхэм ярегиональнэ купхэу ыгошынхэ фае. Кандидатхэм яспискэхэм ярегиональнэ купхэр пшІыкІуплІым нахь мэкІэнхэ ыльэкІыщтэп. Спискэхэм ярегиональнэ күп пэпчъ хэтхэр кандидатитІум нахь мэкІэн ыкІи тфым нахьыбэн ылъэкІыщтэп.

ЗэрэхъурэмкІэ, ыпэкІэ щы-Іэгъэ шапхъэхэм атетэу спискэр региональнэ купи 6—9-у Адыгеим икъалэхэм ыкІи ирайонхэм ательытагьэу агощын фэягьэмэ, джы шыІэшт хэдзынхэм спискэр 14—27-у хэдзакІохэр япчъагъэкІэ зэфэдиз хъухэу зыщыпсэухэрэ хэдзып Іэ койхэм ателъытагъэхэу агошынхэ фае. Канлиджащ фэдэ шапхъэхэр зэрагъэфедэхэрэм ишІуагъэкІэ, хэдзакІохэм яголосхэм япчъагъэ зэхьщырэу гъэпсыгъэ мэхъу.

КъэІогъэн фае кандидатхэм яспискэ къэгъэлъэгъогъэным дезыгъаштэхэрэм яІэпэкІадзэхэр къэзымыугъоищт хэдзэкІо объединениехэр нахьыбэ зэрэхъугьэхэр. ГущыІэм пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет

- Хасэм ияплІэнэрэ зэІугъэкІэгъу хэтыщт депутатхэр хадзыхэ зэхъум ІэпэкІадзэхэр къамыугъоихэу УФ-м и Федеральнэ ЗэІукІэ и Къэралыгъо Думэ идепутат мандатхэр гощыгъэнхэм хэфэгъэ федеральнэ спискэхэр къэзыгъэлъэгъогъэ партиехэм яспискэхэр атхыгъагъэх. Джырэ хэдзынхэм нэмык законхэм яшапхъэхэр агъэфедэхэзэ кандидатхэм яспискэхэу къыкІэлъыкІохэрэм къагъэлъэгъуагъэхэр атхыщтых:

— УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутат мандатхэр гощыгъэнхэм хэлэжьэгьэ федеральнэ спискэхэр къэзыгъэлъэгъогъэ партиехэм е мандатхэр зэратыгъэхэм (хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 5-м къыщыублагъэу 7-м нэсэу зыхьыгъэхэм) яспискэхэр;

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат мандатхэр гощыгъэнхэм хэлэжьэгъэ спискэхэр къэзыгъэльэгьогьэгьэ хэдзэк объединениехэм яспискэхэр;

— УФ-м исубъектхэм азыщанэм нахь мымак Іэм якъэралыгъо хабзэ ихэбзэихъухьэ (лІыкІо) органхэм ядепутат мандатхэр гощыгъэнхэм хэлэжьэгъэ депутат спискэхэр къэзыгъэлъэгьогъэ (хэдзакІохэм яголосхэм япроценети 5 е нахьыбэ зыхьыгъэ) хэдзэкІо объединениехэм яспискэхэр.

ХэгъэунэфыкІыгъэн фае участкэ хэдзэкІо комиссиехэм ахэтыщтхэр агъэнафэхэ зыхъукІэ а хэдзэкІо объединениехэм яшІоигъоныгъэхэр апэрапшІэ къызэрэдалъытэхэрэр. Ащ пае региональнэ къутамэхэм игъо афэтэлъэгъу къэблэгъэрэ хэдзынхэм апае участкэ комиссиехэр зэхащэхэ зыхъукІэ чанэу хэлэжьэнхэу.

КъэІогъэн фае кандидатхэм яспискэхэм депутат мандатхэр атегощэгъэнхэм исистеми зэ--ефецег дехохшестыны зэрэфэхъугъэр. ГущыІэм пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иятфэнэрэ зэІугъэкІэгъу ихэдзынхэм ахэлэжьэгъэ спискэхэр къэзыгъэлъэгъогъэ хэдзэкІо объединениехэу хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 5-м къыщыублагъэу 6-м нэсэу зыхьыгъэхэм депутат мандат зырыз, проценти 6-м къыщыублагъэу 7-м нэсэу зыхьыгъэхэм мандат тІурытІу аратышт. Адрэ мандатхэр атырагощэщтых хэдзакІохэм яголосхэм япроценти 7 ыкІи нахьыбэ зыхьыгъэ хэдзэкІо объединениехэм. Мыщ дэжьым мандатхэр атегощэгъэнхэм пае шІыкІэу агъэфедэщтыр ыпэрэм фэдэжьыщтэп, ау ащи зи -фоІи м-ЖИД ,петшиатлех феатш шІэн зэрэзэхэщэгъэщтым хэдзэкІо объединениехэм ялІыкІохэр лъыплъэнхэ алъэкІыщт. ИкІ эухым къз Іуагъэмэ хъущт кандидатэу атхыгъэу депутат мандатыр зыІукІэнэу щытым ар аІимыхын зэрэфитыр, ау депутат мандатыр аІымыхыгъэным ехьылІэгъэ заявлениеу цІыфым къытыгъэр зэкІихьажьын фитэп. *СЭХЪУТЭ Нурбый*.

КЪУАДЖЭМ ЫНАПЭ ЗЫГЪЭДАХЭХЭРЭР сестем сестем

Ригъэджагъэмэ

ащыгъупшэрэп

Непэ дунаеу тызхэтым кІэлэегъаджэ римыгъэджагъэу уз-ІукІэщтыр макІэ. ЕджапІэм зэкІэ щеджагъэхэм якІэлэегъаджэхэр, е шІукІэ, е шІэныгъэу сабыймэ аригъэгъотыгъэмкІэ, е цІыфыгъэшъэбэгъэ дахэу хэлъыгъэхэмкІэ агу къэкІыжьых.

ХьапэкІэ Нурбый Мыекъопэ кІэлэегъэджэ ильэситІу институтыр къыухи, 1951-рэ илъэсым къызщыхъугъэ Шэуджэн районым щыщ къуаджэхэу Хьакурынэхьаблэрэ Хьатыгъужьыкъуаерэ гурыт еджапІэхэу адэтхэм химиджагъэх. Ригъэджагъэр бэ, ащ зэреджэщтыгъэхэр урыс къэІуакІэм ильэу, агъашІоу аІозэ «Нурбый Махамталевич». Зэрэфэразэхэм къыхэкІэу гъэшІуабзэм дихьыххэу а еджацІэр нахь тефэу кІэлэеджакІомэ алъытэщтыгъэ. Джы къызнэсыгъэм агу къызэрэкІыжьрэри ары. «Нурбый Махамталевич» зызэхахыкІэ гуфэбэныгъэу ащ фыря Гагъэр анэ-

мэ къакІэщы. Ар гукъэкІыжь дах. Анахьэу икГэлэеджэкІо пІугъэхэм зыкІащымыгъупшэрэр Нурбый шІэныгъэ куу биологиемкІэ, химиемкІэ зэриІэщтыгъэр, ежь цІыф шъабэу, ымакъэ Іэтыгъэу мыгущыІэу, ау къыІорэр гум итІысхьэу, пщыгъупшэнэу зэрэщымытыгъэр, къы Горэр икъоу къы бгуримыгъа Гоу, зэхыуимыгъэш Гык Гэу уауж зэримык Іыштыгъэр, шъабэу, тынчэу сабыймэ зэрадэгущыІэщтыгъэр ары. КІэлэеджакІомэ ащыщ химиер къин

емызэщэу Іоф дишІэщтыгъ. Ежь ишэн-зекІокІэ шІыкІэкІэ щысэ тепхынэу щытыгъ: ІэпкІэ-лъапкІзу фэпагъзу жьзу еджапІзм къакІощтыгъэ, кІэлэеджакІомэ нэгушІоу апэгъокІыщтыгъэ, зыфае щыІэмэ аригъэгъотыщтыгъэ.

Нурбый икъэхъукІэкІэ къин зыльэгъугъэмэ ащыщыгъ. НыбжьыкІ у янэ идунай ыхъожьыгъагъ, ибэу къэтэджыгъ пІоми ухэукъощтэп. Ятэу Мыхьамталэ икІалэ гъэсэныгъэ ригъэгъотымэ льэшэу шІоигъуагъ, арыти Іофыр шІу ыльэгьоу ригьэсагь, Іофшіакіэ ригъэшіагъ. Дэгъоу еджагъ, цІыфэу зыдеджагъэхэр, зыдэлажьэхэрэр шІу ылъэгъухэу, афэхьалэлэу къыхьыгъ, ежьыри шІу алъэгъущтыгъэ.

УеплъынкІэ кІэлэ къопцІэ зэкІужьэу, мыльагэу щытыгь. УдэгущыІэ зэпыт пшІоигъо уишІыщтыгъэ. Ежьым бэ къыІоныр имышэныгъэми, удэгущыІэ зыхъукІэ гущыІэ Іушхэу къышІырэмэ акъыл ахэпхынэу щытыгъ. Арышъ, ригъэджагъэхэри, иныбджэгъухэри ыдэжь къихьанхэр, уахътэ дагъэкІоныр якІэсагъ. Джы къызнэсыгъэм шъэбагъэу, зэфагъэу, цІыфыгъэ дахэу хэльыгъэхэр агу къэкІыжьых, непэ къытхэтым фэдэу дахэкІэ игугъу

ХьапэкІэ Нурбый щыІагъэмэ

емрэ биологием- къыфэхъоу ауж къинэ зыхъукІэ, мы мафэхэм илъэс 80 ыныбжь емызэщэу Іоф дишІэщтыгъ. Ежь хъущтыгъэ. ШІэхэу дунаим ехыхъущтыгъэ. ШЭхэу дунаим ехыжьыгъ, Тхьэм пасэу ыдэжь ыщэжьыгъэмэ ащыщ. ТшІоигъу 1987-рэ илъэсым игъэтхэпэ мазэ дунаир зихъожьыгъэм къыщегъэжьагъэу джэнэтым чІыпІэ дахэ щыфагъэшъошэнэу. Илъэс 57-м ехъу ымыгъэшІагъэми, льэпсэ дахэ къыгъэнагъ. Ишъхьэгъусэ Лелэрэ ежьыррэ сабыи 6 зэдапТугъ: зы пшъашъэрэ кТэлитфырэ. Ипшъэшъэ нахыжъэу Асыетрэ икlалэу Къэлэубатэрэ ятэ исэнэхьат гъогу рыкІуагъэх: Адыгэ къэралыгъо кІэлэегъэджэ институтэу мыгъэ къызызэІуахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэр хэзгъэунэфыкІыгъэр къаухыгъэу, ящытхъу арагъаІоу, яІофшІэн фэшъыпкъэхэу мэлажьэх. Асыет филологие шІэныгъэхэмкІэ кандидат, Адыгэ къэралыгъо университетым идоцент. Къэлэубатэ илъэс пчъагъэрэ Шэуджэн районым кІэлэегъаджэу, завучэу, директоруу Іоф щишІагъ. Байзэтрэ Юрэрэ апшъэрэ гъэсэныгъэ псэолъэшІынымкІэ къалэу Новочеркасскэ щызэрагъэгъотыгъэу Іоф ашІэ, Къамболэтрэ Рэджэбрэ чылэм дэсых, чІыгум дэлажьэх. Исабыйхэм Нурбый ежь ишэн дахэхэр ахилъхьагъэх, цІыфышІух, зафэх, амакъэ Іэтыгъэу гущыІэхэу зэхэпхыщтэп,

адыгэгъэшхо ахэлъ, зыгорэм

яшІуагъэ рагъэкІымэ матхъэх, ясабыйхэм адыгабзэр дэгъоу ашІэ, рэгущыІэх, адыгэ культурэм щагъэгъуазэх, адыгэ хабзэр пытэу зезыхьэрэмэ ащыщых.

Арышъ, ХьапэкІэ Нурбый къылэжьыгъэу, тефэу ригъэджагъэмэ, пышІыхьагъэмэ, иныбджэгъумэ агу къэкІыжьы. Шыфыр зыхэтыгъэмэ, Іоф зыдишІагъэмэ, ригъэджагъэмэ агу къэкІыжынфэ щыІ, ышІагьэр, шІоу пылъыгъэр ащыгъупшэрэп. КъыкІэхъухьагъэхэу ащ икІалэхэри, ригъэджагъэхэри Нурбый къызыхъугъэр шэкІогъум и 28-м ильэс 80 зэрэхъугъэм рыгушхонхэ алъэкІыщт, пкІэнчъэў ищы-Іэныгъэ зэрэмыкІуагъэм гушхоныгъэ къареты, щысэтехыпІэ афэхъу. Илъэс 30-м ехъу кІэлэеджэкІуабэмэ шІэныгъэ куу аригъэгъотыгъ, ыпГугъэх, Гэдэб ахилъхъагъ. Ригъэджагъэхэм сэнэхьат зэфэшъхьафхэр зи Гэхэр къахэкІыгъэх: кІэлэегъаджэхэр, тхакІохэр, псэолъэшІхэр, врачхэр, агрономхэр, былымахьохэр. Ахэм Нурбый зыпылъыгъэ Іофхэр льагьэк Іуатэх, ащыгъупшэхэрэп псэлъэ Іушхэу къанигъэсыщтыгъэхэр, шІыкІэ-зекІокІэ дахэу къаригъэлъэгъущтыгъэхэр, адыгэгъэшхо зэрэзэрихьэщтыгъэр, сабыйхэм ишъыпкъэу зэрафэгумэкІыщтыгьэр, шъыпкъэныгъэ-зэфэныгъэм зэрэфигъасэщтыгъэхэр, иадыгэ лъэпкъ, икъуаджэ, ирайон шІу зэрилъэгъущтыгъэхэр, зыпІугъэ-зылэжьыгъэ нахьыжъхэр зэригъашІощтыгъэхэр.

БЛЭГЪОЖЪ Асыет. Сурэтым итыр: ХьапэкІэ Нурбый (джабгъумкІэ щыт).

Льэуж шІагьо

Къыгъэнагъ

ЦІыкІу Сэфэрбый 1930-рэ ильэсым анахь къоджэшхоу Адыгеим итыгъэхэм ащыщэу Едэпсыкъоешхом къыщыхъугъ. ЛэжьэкІо унэгъо къызэрыкІо Іужъу ар къихъухьагъ. Зэшийрэ зы шып-хъурэ хъущтыгъэх. Янэрэ ятэрэ къагъэш Гагъэм колхозым щылэжьагъэх. Ныр хэтэрыкІхэр зылэжьырэ бригадэм хэтыгъ, тыри лэжьэкІо къызэрыкІуагъ. КІэлибгъу улэжьын, ебгъэджэн, бгъэшхэн, пфэпэныр псынкlагъэп, ау аІэ зэкІэдзагьэў зэдапІугьэх. ІофшІэныр шІу алъэгъоу, наусішафа ефаілуський мехьжыми Іэдэбныгъэрэ цІыфыгъэрэ ахэльэу агъэсагъэх. Колхоз зэГукГэхэр **ЦІыкІу Бэчмызэрэ икІалэхэмрэ** -ес итехеажьа гранана е итехеажьа гранана е итехеажьа гранана е итехеажьа гранана грана гран раухыжыштыгьэр къэзыльэгъужьыгъэхэм бэрэ къаІожьыщтыгъ. Къиныби унагъом ылъэгъугъ, тхьамык Гэгъуаби, гъабли, узи, зауи, къызэпачыгъэх.

Сэфэрбый иныбжьыкІэгъу Хэгъэгу зэошхо илъэсхэм атефагъ. Ышнахыжьхэу Аслъанчэрые, Мыхьамэт, Шыхьам, Хьазрэт заом кІогъагъэх. ГухэкІыми, Аслъанчэрыерэ Мыхьамэтрэ къагъэзэжьыгъэп. Ежь ыныбжьыкІэ заом кІонэу къытемыфагъэми, къиным къыухьагъэп. Илъэс 11-м -ые данеІшфоІ ша пеІын атыты регъажьэм. Колхозым кІощтыгъ. Къуаджэм нэжь-Іужьхэр, бзыльфыгъэхэр, кІэлэцІыкІухэр ары ныІэп къыдэнэжьыгъагъэхэр. Ахэм колхоз ІофшІэныр зэшІуахын фэягъ. А сатырым хэтэу Сэфэрбый лажьэщтыгъ, къиными, еджэныри чІидзыщтыгъэп. Къуаджэм дэт еджапІэм апшъэрэ классхэр иІагъэхэпти, гъунэгъу чылэм кІощтыгъ. Ощхи, оси, жьыбгъи, чъыІи зэхимышІэу ПчыхьэлІыкъуае лъэсэу кІозэ гурыт еджапІэр къыухи, Мыекъопэ кІэлэегъэджэ институтым чІэхьэгьагь. Ари дэгъу дэдэкІэ къыухи, хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» корректорэу иІофшІэн шыригъэжьэгъагъ. Редакцием тІэкІурэ Іоф щишІагъзу, чылэм янэ-ятэхэм адэжь къэкІожьын фаеу мэхъу. ПчыхьэлІыкъое гурыт еджапІзу ежь кънухыгъэм кІэлэегъаджэу иІофшІэн щыпидзэжьыгъагъ, дзэ къулыкъу ужыми ащ къыгъэзэжьыгъагъ.

ИлъэсипшІым ехъурэ кІэлэегъэджэ сэнэхьатым рылэжьагъэу, Сэфэрбый культурэм и Унэу Тэхъутэмыкъуае дэтым ипащэу агъэнафэ. ЗэхэщэкІо чанэу, сэнаущыгъэ хэлъэу зэрэщытым ишІуагъэкІэ, илъэсищ нахыыбэрэ а ІэнатІэм Іумытыгьэу партием и Тэхъутэмыкъое райком иинструкторэу агъэкІогъагъ, нэужым колхозэу «Советская Адыгея» зыфиГорэм ипартийнэ организацие исекретарыгъ, нахь кІасэу а хъызмэтшІэпІэ дэдэм итхьаматэу

хадзыгъагъ. ІофшІэн псынкІэп 1972-рэ илъэсым хадзы. Илъэс хъугъэу Іоф зылишІэхэрэм къотэгъуи, упчІэжьэгъуи къахихыгъ, пкъэушхоу къыкІэуцуагъэх, ежь щтыгъ, шъхьадж зыфэкъулаир ежьыми ылъэгъущтыгъ. Мэкъумэщ хъызмэтым ущылэжьэным -ыш от правительной принеги на принеги и принеги на принеги и прин кІагъэр къыдилъыти, Кубанскэ мэкъумэщ институтым ищыкІэгъэ сэнэхьатыр шызэригъэгъотыжьыгъагъ. Колхозэу зипащэр охътэ кІэкІым къыкІоцІ ылъэ тыригъэуцуи, хэпшІыкІэу иэкономикэ зыкъыригъэІэтыгъагъ.

А лъэхъаным ащ фэдэ зэхэдехфоІ дехнач оІмеІшфоІ, оІмеш зыщызэщыкъогъэ чІыпІэхэм, анахьэу колхозхэм, совхозхэм, агъакІощтыгъэх. Ащ фэдэу «ІэпыІэгъу зищыкІэгъэгьэ» колхозэу «Октябрь» зыфиІорэм итхьаматэу ЦІыкІу Сэфэрбый

Сэфэрбый зыфагъэзэгъагъэр, ау 12-рэ а ІэнатІэм Іутыгъ. Колхозыкъыригъэгъэщтагъэп. Илъэсих зым иэкономикэ зэрэхэхьощтым, пІнфхэм яшыІэкІэ-псэукІэ нахьышІу зэрэхъущтым ыкІуачІи, иакъыли хилъхьэзэ емызэщыжьэу ар дэлэжьагъ. А илъэсхэм къуаджэу колхозым хахьэхэрэм псэолъэ зэфэшъхьафыбэ ащагъэуцугь ыкІи къащызэІуахыгъ. ГущыІэм пае, культурэм и Унэу Джэджэхьаблэ дэтыр ныкъошІыгъэу аригъэухыжьыгъагъ, ащ непэ къызнэсыгъэм чІэт сурэт къэгъэлъэгъуапІэри Сэфэрбый ишІушІагъэхэм ашыш. «Дом бытэу» къыщызэІуаригъэхыгъагъэм илъэсыбэрэ цІыфхэм яфэІо-фашІэхэр ащафагъэцэкІагъэх. Сэфэрбый ишГушГагъэкГэ Нэшъукъуае гурыт еджапІэ, Тэуехьаблэ амбулаторие адашІыхьэгъагъ. НэмыкІзу зыцІз къепІон плъэкІыштыри макІэп. ЦІыфэу зыфэлэжьагъэхэми, зыдэлэжьагъэхэми непэ къызнэсыгъэм шІукІэ

игугъу ашІыжьы. Къэралыгъоми ащ иІофшІагъэ наградэ зэфэшъхьафхэмкІэ мызэу-мытІоу къыхигъэщыгъ.

Колхозэу «Октябрэр» зызэтырегъзуцожьым ыужи ар къэралыгъом илъэсыбэрэ фэлэжьагъ. ПстэумкІи ильэс 45-рэ Іоф ышІагъэу 1990-рэ илъэсым пенсием кІогъагъэ. Ащ пае къымыгъанэу зыщыпсэущтыгъэ Адыгэкъалэ иобщественнэ Іофхэм ар чанэу апылъыгъ, ащ ищыІэныгъэ иІахь мымакІэу хилъхьагъ. Анахьэу Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм я Іофыгъохэр ары зыуж итыщтыгъэхэр, сыдигъокІи ахэр инэплъэгъу ригъэкІыщтыгъэхэп.

ГухэкІыми, гъашІэм гъунэ иІ. ШыкІу Сэфэрбый непэ къытхэтыжьэп, 2004-рэ илъэсым ар дунаим ехыжьыгъ. Псаоу щы-Іагьэмэ, мыгъэ ыныбжь ильэс 80 хъущтыгъэ. Сэфэрбыйрэ ишъхьэгъусэрэ пшъэшъищ зэдапГугъ. Анахызжы Светланэ Краснодар дэт медицинэ институтыр къыухыгъэу поселкэу Инэм икІэлэцІыкІу поликлиникэ ипащ. Сими а сэнэхьат дэдэр къыхихыгъ, Адыгэкъалэ исымэджэщ щэлажьэ. АнахынК У Сусаннэ Адыгэ кІэлэегъэджэ институтым щеджагъ, непэ Адыгэкъалэ иадминистрацие и Іофыш І. Шэн-зекІокІэ дахэу Сэфэрбый игъашІэ щызэрихьагъэхэр илъфыгъэхэми ахилъхьажьыгъ. Ятэ фэдэу яІофшІэн агуи апси хэльэу агьэцакІэ, цІыфхэм шІукІэ, дахэкІэ ягугъу ашІы. Ар ны-тыхэмкІэ пстэумэ анахь шъхьаІ. Лъэуж дахэ къыгъэнагъэу дунаим ехыжьыгъэшъ, цІыф насыпышІоу ар плъытэн плъэкІыщт.

ХЪОДЭ Сэфэр. Хьалъэкъуай. Сурэтым итыр: ЦІыкІу Сэфэрбый.

ЦІыфмэ ящыІакІэ нахьышІу зышІын, тиобществэ зыхэнэгъэ темэным къыхэзыщыжьын зылъэкІыщтхэр общественнэ организацие жъугъэу зэхащэхэрэр, диныр, партиехэр арыхэп. Икъунэу цІыф-

ІофшІэныр щыІэныгъэм икъэкІопэ закъоп. Ащ цІыфыр ымыгъэзэщэу, къиныр ыщэчын ылъэкІ у егъасэ. ЦІыфыр зыфэлажьэрэр ищык Гагъэхэр зэригъэгъотынхэм пай. Іофыр ыгъэцакІэ зыхъуеІмепы дехфаахашефев ниам еІм къекІых (фабэр, чъыІэр, мэлакІэр, пкІантІэр, тыгъэшхор, жьыбгъэр, уаер, осыр, нэмыкІхэр). ГущыІэм пае, гъэмафэм мэкъу уеоныр, пхъэ бгъэхьазырыныр, былымхэр пІыгъынхэр, бгъэшхэнхэр, чэмхэр къэпщынхэр, ужъоныр, лэжьыгъэр хэплъхьаныр, Іупхыжьыныр псынкІагъохэп. Ахэм охътэ гъэнэфагъэ ящыкІагъ, игъом умышІэмэ узэрэгумэкІыгьэм къыкІэкІощтым льэшэу къыщэкІэ. А Іофыгъохэми шІыкІэ зэфэшъхьафхэр яІэх, пкъыгъо зэфэшъхьафхэми япхыгъэх.

фишІыщт, чъыг къутамэхэр пикІыкІыщтхэп, чэухэр ригъэбэджыщтхэп, пхъэнтІэкІухэр ыкъутэщтхэп, шъхьаныгъупчьэхэр хиутыщтхэп, тыгъощтэп, цІыфхэр ыхъункІэштхэп. Ащ фэдэу адыгэхэми, урысхэми, адрэ цІыф лъэпкъхэми нахьыпэм якІалэхэр агъасэхэу щытыгъ. Джыри ащкІэ щысэтехыпІэ хъунхэу якІалэхэр зэрагъасэхэрэмкІэ зыцІэ къепІон плъэкІыщтри макІэп. Джы къызнэсыгъэм сыгу къэкІыжьы ыкІи лъэшэу сыфэраз тятэу Уцужьыкъо емызэщэу, теубытагъэ иІэу ІофшІэным тызэрэфигъэсагъэр. Ежь тхакІи еджакІи ышІэщтыгъэп, ау ІофшІэным къыкІэхъухьагъэу щытыгъэти, сыдым фэбгъэзагъэми фэкъулаигъ, мэкъу-мэшым ыкІй сыд фэдэ ІофшІэными ишъэфхэр дэгъоу

епсыхьэх, Іоф ашІэмэ матхъэх.

Ау ащ фэмыдэхэу кІэлэ закъо нахь ямыГэу, ащи шТоигъор зэкТэ рагъашІэу, модэу къежьэрэм зыкъыщыримыгъанэу, ыжэ Іаеу къыдэкІырэм уигъэукІытэу, ышІэн ымышІэжьэу, щэо-плІаоу урамым тетэу, Іоф зэримышІэрэм къыхэкІэу бзаджэу къычІихыщтым еусэу узІукІэрэри макІэп. Ахэр янэ-ятэхэм агъэутэшъуагъэх, дунаим щагъэхъагъэ темытэу зэкІэ зыфаер агъоты, машинэ лъэп Захэмэ арысыхэ ашІоигъу.

Сабыир ІофшІэным фэбгъэсэжеІи дехфаахашефев еГлыІш мын ЕджапІэм чІэхьагъэмэ тэрэзэу къеджэнэу, тхэнэу ебгъэсэным, зекІокІэ-шІыкІэ дахэхэр хэплъхьанхэм мэхьанэшхо яІ. Арышъ, сабыим ыгу умыгъэкІодэу, фэшІэшъущтым фэдиз ептызэ, ышІэрэр уупльэкІузэ, ащ уасэ фэпшІызэ, зэшІуихырэр ІэпкІэ-лъапкІэу, кІ ухым нигъэсэу зебгъасэк Іэ, нэужым ишІогъэшхо къэкІожьыщт. Мэхьанышхо зиІэр лыпцэ-кІуачІэ зищыкІэгъэ ІофшІэным ебгъэсэныр ары. Ыныбжь елъытыгъэу ык İyaч Іэ къыхьыщт Іофыр ыгъэцэкІэнэу ебгъэсэн фае. Іофыр шІу альэгьоу кІэлэеджакІохэр гьэсэгъэнхэмкІэ непэрэ тиеджапІэ къытенэрэр бэ. ЩыкІагъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкІэ гъэсэныгъэм пылъхэм, пэщэныгъэ дызезыхьэхэрэм ашІэрэр макІэ. ГущыІэм пае, я 9—11-рэ классхэм ащеджэхэрэр гъэмэфэ мэзитІум зи амышІэу, зэщхэу урамхэм атетых. Мыекъуапэ ащ фэдэ кІэлэеджакІоу мин зытфых дэс. Сыд фэдиза ахэм ашІэн алъэкІыштыр?! ТишыІакІэ къин, зэжъу зыщыхъугъэ уахътэм ашъхьэ пагъэкІодэжьынэу а кІэлэ кІочІэшхохэм зыгорэ къызфагъэхъэжьын алъэкІынба? Арэущтэу хъумэ бзэджашІэхэри, джыбэ иІабэхэри, наркоманхэри, хъункІакІохэри нахь мэкІэнхэба? ІофшІэным гъогу занкІэ рищэнхэба? Ащ фэд, къуаджэхэм амылэжьэу сыд фэдиз чІыгуа адэльыр? Помидор, нэшэбэгу ахэм къащагъэкІымэ ахъщэ кІэкІынба?

Джары зэгупшысэнхэ, зыпылъынхэ фаехэр къалэми республикэми япащэхэри, депутатхэри, общественнэ организациехэри, адыгэ хасэри, дин хасэри, ны хасэри... Сыда ныбжыкІэмэ ІофшІэныр шІу ягъэлъэгъугъэнымкІэ а зэпстэумэ ашІэрэр?

Дэгъуба къуаджэхэм, къалэхэм, ІофшІэпІэ зэфэшъхьафхэм ныбжыкІэмэ апае ІофшІэным имэфэкІхэр ащызэхашэхэмэ, гъэмэфэ мафэхэм лэжьыгъэм иІухыжьын -ышы ғашымы нейшығ кІ у къалэмэ адэсхэр хагъэлажьэхэмэ, ІофшІэныр шІу зылъэгъоу зыкъэзыгъэльагьохэрэм шІухьафтын горэхэр аратхэмэ, яеджэн лъызгъэкІуатэ зышІоигъохэм, емыджэнэу сэнэхьат къыхэзыхыгъэхэм фэгъэкІотэныгъэхэр афапшІынэу рахъухьэмэ. Ахэм зэкІэм куоу ягупшысэгъэн, хэбзэ Іоф зягъэшІштэн фае.

Мы сатырхэр зэрэтыухыжьы тшІоигъор мары: чІыпІэ зэжъоу тызэрытым тизышыг эыльэкІышт закъор ІофшІэным тыгу зэрэфэщагъэр, тыфэхьалэлэу ащ зыфэдгъэзэныр ары. Умылажьэу щыІэныгын еэпежи местын плъэкІыштэп. СэдакъэкІэ щыІэнэу цІыфыр къэхъурэп, къылэжьырэмкІэ щыІэнэу ары нахь. «Улажьэмэ лыжъ пшхын, умылажьэмэ лажьэ бгъотын» зыкlalyaгъэри джары. ТищыІэныгъэ лъэпсэ пытэ иІэ хъу тшІоигъомэ, тыжъугъэлажь зэкІэми тызэхэтэу хьалэлэу. ТичІыгу гъэбэжъоу къытын ылъэкІыщтыр акъыл тиІэу тэжъугъэгъэфедэ!

БЛЭГЪОЖЪ Зулкъарин. Адыгэ къэралыгьо университетым ипрофессор, Урысые Федерацием, Адыгэ Республикэм наукэмкІэ язаслуженнэ ІофышІэшху, академик.

ПОФШІЭНЫР ЩЫІЭНЫГЪЭМ ЫЛБАПС

хэр ахэм агъэпцІагъэх. Обществэм къырык Іуагъэм ар къыгъэшъыпкъэу щысэ макІэп къэпхьын пльэкІыщтыр. Гъэзетеджэхэми ащ фэдэу ашІэрэр макІэп. Ау ахэм уарэгушыІэкІэ къарыкІын зэрэщымы-Іэм пае заушъэфы.

Узщыгугъын закъоу щыІэр ІофшІэныр шІу плъэгъуныр, ащ уфэхьазырыныр, зыкІуачІэ къыхьырэр зэкІэ Іоф ашІэным егъэсэгъэнхэр, а ІофшІэным изэхэщэн икъоу егупшысэгъэныр ыкІи гъэпсыгъэныр ары. АшІэзэ цІыф лъэпкъ зэфэшъхьафыбэмэ агъэунэфыгъ гущыІэжъкІэ: «ІофшІэныр щыІэныгъэм ылъапс».

Умылажьэу пшхыщтыри, пщыгъыщтыри, зызэрэбгъэдэхэщтыри тыдэ къикІыщта? Къэралыгъом Іоф зышІэн фаеу исым, къызэралъытагъэмкІэ, ызыщанэ лажьэрэп. Нахыбэр тхьагъэпцІыгъэм, щэфщэжьыным хэхьагъэх, зыр биржэм ипащ, адрэр брокер, ящэнэрэр коммерсант хъугъэ. Лэжьэщтыри агъэлажьэрэп, амалэу ратын фаехэр ІэкІагъахьэхэрэп, лажьэрэми ыпкІэ тэрэзэу къыратыжыырэп, мэзэ заулэ къылэжьыгъэм ежэн фаеу къырагъэкІы. Ау типащэхэр ялэжьапкІэ ежэхэу зы мази къыхэкІырэп. Ара демократие зыфа-Іорэр, ара зэфэдэныгъэкІэ заджэ-

Народнэ педагогикэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, апэу цІыфым уасэ зэрэфашІыштыгьэр иІофшІакІ. Сабыим ижъыкІэ пІуныгъэр зэрэдырагъажьэщтыгьэр ІофшІэныр ары. Зыгорэ зэхишІыкІын фэдэ зэрэхьоу сабыир зэрагьасэщтыгъэр ІофшІэныр шІу ылъэгъуныр ары. А гупшысэр адыгэ льэпкъым хилъхьагъ гущыІэжъэу «Улажьэмэ лыжъ пшхын» зыфи-Іорэм. Ащ фэдэх урысхэми, украинцэхэми, белорусхэми аІохэрэр: «Будешь трудиться — будешь кормиться», «Без труда не проживешь», «Без труда жди худа». Мыхэм апэблагъэх гущыІэжъхэу «Лэжьэшъурэр пцІанэ хъурэп», «ЧІыгум ешІушІэрэм гухахъо ешхыжыы» зыфэпІощтхэр.

ІофшІэныр ары цІыфым ышхыщтыри, зыщильэщтыри, зыщыпсэущтыри къэзытыхэрэр. Ары народым ІофшІэным мэхьанэшхо зыкІыритырэр. Джары педагог шІэрыІоv К.Д. Ушинскэм шІыфым ышъхьэрэ ыІэпкъ-лъэпкъырэкІэ ыгъэцэкІэрэ Іофым осэшхо зыкІыфишІыщтыгъэр. «Ежь ыкупкІ хэлъ кІуачІэкІэ материальнэ шІуагъэу къытырэм епхыгъэу цІыфым ыгурэ ыпсэрэ къахэхьэ», -ыІощтыгъэ ащ. Мы гущыІэхэр -ажеІышул хыажеаяпыашеатаға хэм: «Улажьэу ушхэжьыным нахьышІу щыІэп», «Къыуатырэр ІэшІоп, къэблэжьырэр ары ІэшІур».

Ахэр тэрэзэу ыкІи игъом тефэу зэшІопхынхэ фае. Ащи уахъти, пытагъи, къулайныгъи ищыкІагъэх, чъыеными джэгуными къащигъэкІэнэу мэхъу. Ахэм сабыир афэбгъэсэн фае. Ащ фэдэ пІуныгъэм фэлажьэх гущыІэжъхэу: «Емызэщ иІоф къыдэхъу», «Емызэщ мэщыбэ ешІэ», «Апэу тэджырэм шкІэхъу фалъфы», «ОшІум умыгъотырэр уаем бгъотыжьыщтэп», «Илъэс Іофыр шІэжьыгъуай», «0шІум пшІэрэр уипщылІ пфишІагъэ фэд», «Пчэдыжьым пшІэрэм уегъатхъэ», нэмыкІхэри.

Щыфым апэу адыгэмэ уасэ зэрэфашІыштыгъэр ыкІи зэрэфашІын фаер ышІагъэр ары. Джары зыкІаІорэр: «ЦІыфым ыуасэ ылэжьыгъэр ары», «Щыфыр зыгъэлъапІэрэр иІэшІагъ».

Анахьэу хэгъэунэфыкІыгъэн фаер ІофшІэным ыуасэ, икъулайхэр сабыизэ кІалэм ІэкІэбгъэхьанхэ, ІофшІэкІэ дахэр ишэнэу бгъэсэн зэрэфаер ары. Сыда пІомэ, Я.А. Коменскэм зэри уагъэу, ц ыфым ицІыкІугъо уахътэ гъэфедэгъэн фаешъ ары. А уахътэм ыкІуачІи, иакъыли, изэхэшІыкІи псынкІзу зыкъаІэты. Ащ дэжьым зэкІэри цІыфым пкъырэхьэ ыкІи къин хэмылъэу лъэпсэ куухэр ешІых. Ар къагъэшъыпкъэ гущы-Іэжъхэм: «Чыр цІынэзэ къауфэ, сабыир цІыкІузэ агъасэ», «Уиунэ зыщыгъаси, хасэ кІо». Арышъ, илъэс зыхыбл зыныбжьхэм къащегъэжьагъэу кІэлэцІыкІухэм (шъэожъыехэм, пшъэшъэжъыехэм) зэфэшъхьафэу шъхьадж зыфэгъэзэгъэщтхэр къыдэлъытагъэу ІофшІэкІэ дахэ ягъэшІэгъэныр унагъом ипшъэрылъ анахь инмэ ащыщ. Былымхэм, щагубзыухэм алъыплъэнхэр, хатэм алъэкІырэр щашІэныр, унэр агъэкъэбзэныр, зэІуахыныр, тхьакІэныр, гыкІэныр, дэн-бзэныр, хъэныр, дэжьыныр, шхынхэр гъэхьазырыгъэнхэр, Іанэм шхынхэр, хьакъу-шыкъухэр къытегъэуцогъэнхэр, лагъэхэр Іухыжыйгъэнхэр, ищыгъынхэм ыкІи ипІэ алъыплъэныр, пхъэнкІэным, гъукІэным, пхъэшІэным, техникэм ахишІыкІэу гъэсэгъэныр, Іэмэ-псымэ зэфэшъхьафхэм ягъэфедэн нэІуасэ фэшІыгъэныр, ащ анэмыкІхэри ищыкІагъэх.

Ахэм сабыир дэгъоу зябгъасэкІэ, иакъыл хэхьошт, гушыІэу ышІэрэр нахьыбэ, къызтегущыІэрэм хэшІыкІ фыриІэу, жэбзэ дахэк Гэшыгъэ хэлъэу къыбнигъэсэу, уедэГункГэ уемызэщынэу, зэкІэльыкІокІэ гъэнэфагъэ иІ эу ипсальэ ыгъэпсэу хъущт. Ащ фэдэ сабыеу ІофшІэныр шІу зылъэгъурэр, ІофшІэным есагъэр ащ игъэцэк Гэн фэкъулаер зэщыщтэп, бзаджэ ышІэнэу уахътэ иІэщтэп, цІыфмэ къалэжьыгъэм уасэ ышІэщтыгъэх. Іоф умышІэу къыпшІокІыщтыгъэп, ущигъэсыщтыгъэп. Пчэдыжьым жьэу укъигъэтэджынышъ мэкъу уригъэощтыгъэ, пхъэ къыуигъэгъэхьазырыщтыгъэ, былымхэм уапигъэтыщтыгъэ. Ащ дакІоу ори жьы къабзэм ухэтыщтыгъэ, уипсауныгъэ нахь пытэщтыгъэ, къиным ущымыщтэу ухъущтыгъэ. Тэ бынышхо тыхъущтыгъэти, неущ -еІшы фатшылыштыр ышІэщтыгъэ. Къиными, псынкІэми узыфагъэзагъэр зыпари пымыІухьажьэу бгъэцэкІэн фэягъэ, зызэшІомыхыкІэ уцІыкІуми уинми тятэ шІу уигъэхьынэу щытыгъэп. Зыгорэм ыгу хэбгъэкІын, дысэу удэгущыІэн зыфэпІощтхэр тиІагъэхэп ыкІи ащ уфитыгъэп, нахьыжъыр нахьыжъын фэягъэ, нахыкІэр иуцупІэ итыщтыгъэ. Джары, сэ сишІошІыкІэ, тиунагьо къихъухьэгъэ нэбгырибгъури ІофшІэныр шІу алъэгъоу къызкІызэкІэтэджагъэхэр, щыІэныгъэм чІыпІэ пытэ зыкІыщаубытыгъэр, сэнэхьатэу къыхахыгъэм агукІи ашъхьэкІи фэшъыпкъэхэу зыкІырылэжьагъэхэр.

Физулинэ Хъалидэрэ ащ ишъхьэгъусэу Къэралхъанрэ Нэшъукъуае щыщых, ежьхэр дунаим ехыжьыгъэхэми, сабыиблэу апІугъэхэр ІофшІэным рагъэсагъэх. Ары естафенест еІпиІн местинеІиш щаубытыгъэу унэгъо дахэхэр зыкІяІэхэр. Ащ фэдэ унэгъо Іужъухэу, сабыеу яунагьо къихъухьагъэхэр дэгъоу апТугъэхэу нэшъукъуаехэу зигугъу къэпшІын плъэкІыщтыр макІэп. Ахэм ащыщых КІыкІ Яхьер, КІыкІ Заурбэч, УдыкІэко ТІахьирэ, ЕхъулІэ Якъубэ, ЕхъулІэ Налбый яунагъохэр.

Джы цы ак Ізу тызхэтым къалэм удэсэу кІэлабэ уиІэныр, ахэр ппІунхэр, блэжьынхэр, ІофшІэным икъоч фэщагъэ пшІынхэр псынкІагъоп. Ау ар зыгъэцак Іэхэрэри къалэхэми адэбгьотэщтых. Ахэм ащыщ Панков Виктор Александровичымрэ Нина Николаевнамрэ яунагъо. Ахэр унэу сызчІэсым шэпсэух. КІэлибл яІэшъ, щыІэныгъэр къафэзыгъэпсынкІэрэр ІофшІэныр шІу зэрарагъэдо вары. Бзаджэхэх, ямы Гоф зэрафэу ахэр плъэгъунхэп: зыр зым деІэжьы, нахьыжъыр нахьыкІэм фэгумэкІы, шъхьадж пшъэрылъ гъэнэфагъэ иІэу егъэцакІэ, ренэу шъабэу, дахэу мэгушыІэх, нахыыжъмэ аГукГэхэмэ шъхьэкГафэ афашГы, зыгорэкІэ хьылъэ укІаІэу алъэгъумэ «сыбдеІэнэу ищыкІагъа?» аІонышъ къыоупчІыштых, илыягъэу загъэкІэракІэрэп, ау къэбзэлъабзэу фэпагъэх, ящыгъынхэм ежь-ежьырэу альэпльэх. Къалэм щэпсэух, ау бзаджэхэрэп, мыхьомышТэмэ ягупшысэнэуи уахътэ яІэп, сыда пІомэ Іофым егъасэх,

тикъэралыгъо илъыгъэхэр лъэшэу зэрэзэщыкъуагъэхэр, зэмызэгъыныгъэм зызэриушъомбгъурэр ары. Ахэм акІыгьоу гур къэзыгъэкІодырэр тыльыкІуатэ къэс Іофыр нахь дэй зэрэхъурэр, нэдэплъыгъо щымыІэнэу, мыжьо шъхьалэу къыттегъзуагъэр нахь онтэгъу хъунэу пащэмэ къызэраІорэр, уасэмэ къызэрахэхьо зэпытырэр ары. Ащ пае продукциеу къыдэкІырэм зи хахъорэп, щэр, лыр нахь макІэ мэхъух. Президентхэм къыдагъэкІырэ унашъохэр субъектхэм икъоу гъэцэкІагъэ ащыхъухэрэп, аІорэри нэужым къагъотыжьрэп.

гъэхэри урамым къытенагъэх.

ЕтІани тхьамыкІэгьо дэдэу ащ къы-

дэкІуагъэр лъэпкъ зэфыщытыкІэу

зыкІэхъугъэр. -фыІ мыным єтахо єдеф шыМ хэр емыгупшысэнхэ алъэкІырэп:

«Сыда тыльыкІуатэмэ тызынэсыщтыр, къытэхьул І́эщтыр, тыда тыздакІорэр, сыда тызфакІорэр, къыткІэхьухьэхэрэм къарыкІощтыр сыда, хэта тыкъэзыухъумэцтыр, хэкІыпІэу тиІэщтыр сыд фэда, тищыІакІэ нахьышІу зышІын зылъэкІыщтыр

Ары цыхьэ афэпшІыжьынри къин

сыда?» Аш нахьыби гум къихьан ылъэкІыщт. Къехьэ ыкІи.

УпчІ у къэтэджыхэрэр бгъэшІэгьонхэу щытэп. Ильэс 70-м ехъум узэсагъэм илъэс зыбгъупшІыкІэ утекІыжьын плъэкІына? Шъхьадж шІоигъор ышІэу, хэбзэ гъэнэфагъэ щымыГэу, Іофхэр зэрэмыхъухэрэмкІэ зыгорэм пшъэдэкІыжь ымыхьэу унагьо пшІэн, къэралыгьо пІыгъын плъэкІына? Пащэу техьэрэм къэс илъэс зытІущкІэ цІыфмэ ящыІакІэ нахьышІу ышІынэу elo, ежь зызиушъэкlэ текІыжьы е тырагъэкІы. ЕтІани ащ къаухъумэнэу къэрэгъулэхэр ратыхэшъ пшъэдэкІыжь рамыгъэхьэу мэпсэу, зегъатхъэ, хэгъэгури дунаири къызэпекІухьэх. Ар икъурэпышъ, телевизорым къыІотІысхьэшъ укъигъэсэжьэу къежьэ. Щысэ пае чыжьэу укІона. Яплъ Горбачевым, Поповым, Чубайс, Лужковым ашІагъэхэм. Сыда ахэм пшъэдэкІыжь зыкІамыхьырэр? Боу зашІогубзыгъэу трибунэм къыщыгущыІэщтыгъэх.

Уахътэу тызэрытым икІыпІэу иІэн ылъэкІыщтхэм къатегущыІэхэ зыхъукІэ упчІэу къэтэджырэмэ къафагъотыжьрэ джэуапхэр умыгъэшІэгъонхэ плъэкІырэп. Гъэзетхэм, радиом, телевидением къызэратырэмкІэ, кІэкІэу къэпІон хъумэ, ахэр зыфэдэхэр къызэрэдгурыІорэмкІэ щэфын-щэжьыным ыльэныкьокІэ укъикІызэ цІыфхэм эщы акіз нахышіу пшіын плъэкІынэу ары. Мыщ дэжьым лэжьэным цІыфхэр фэщэгъэнхэм, щы Так Гэм ахэр льапсэ зэрэфэхьухэрэм, къалэжьырэр нахьыбэ зэрэшІнгъэн фаем ягугъу зыми къышІырэп.

Лъэшэу теГункГэх идеологие гъэнэфагъэ зэрэщымыІэжьым. Ащ иегъэшхо къакІоу аІозэ, къыхагъэнны линым ихьатырк Іэ обществэм мыхъунэу хэлъыр зэкІэ хагъэзыжьынэу, мыхъунэу зекІорэр диным, Тхьэм ащыщтэнхэшъ ябзэджэшІэн щагъэтыжьынэу. Адэ тежъугъэплъыба Іофыр зытетым. Диным зыфагъэзэжьыным цІыфхэр фиты зыхъугъэхэр илъэс шГукІае хъужьыгъэшъ, зэхьокІыныгъэ гори хэтлъагъорэп. БзэджашІэу шыІэм ипчъагъэ хэкІырэп, ешъуагъэмэ ялажьэу гъогумэ атекІуадэрэм хэхъо зэпыт. Къэралыгъом ale
ТИКОНЦЕРТХЭР

Дзыбэ Мыхьамэт ия 4-рэ концерт Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние тыгъэгъазэм и 8-м щыкощт. Билетхэр искусствэр зышогъэшіэгъонхэм пэшіорыгъэшъэу ащэфыгъэх. Зэхэщакіохэр я 5-рэ концертыр къызыщатыщт уахътэм егупшысэх.

ИОРЭДХЭМ

мэт.

къушъхьэр къапэджэжьы

Билетхэр сыхьат заулэм къыкІоцІ зэрашэфыхэрэм къыхэкІэу цІыфмэ упчІэ шъхьаІэу къатырэм тигъэзет еджэхэрэр щытэгъэгъуазэх.

Билетхэм ауасэр макІэп, сомэ 500-м зы чІэхьапкІэр нэсы. Арэу щытми, искусствэм пыщагъэхэр Дзыбэ Мыхьамэт езэщыхэрэп. Мыхьамэт ар къызэрэдэхъурэр зэрагъашІэмэ ашІоигъоу телефонкІэ къытфытеох, къытэупчІых.

самблэу «Гуфитым» сыхэт, адыгэ шъуашэр сщыгъэу сыкъышэшъо. Ащ фэдэ мэфэ гушІуагъохэр къысэкІущтхэми сшІэгъахэп. Мыхьамэт иконцертмэ сахэлажьэзэ лъэпкъ искусствэм ибаиныгъэ сэр-сэрэу сыушэтыгъэ, — ыІуагъ Тыркоо Эрхъан.

кІуагъэмэ тыщагъэгъозагъ Мыхьамэт иорэдхэр къэлэ цІэрыІом зэрэщы Іухэрэм. Артистым къыкІэупчІэх.

- Сэ бэ къыздэхъугъэу, льэгапІэ горэм сынэсыгьэу слъытэрэп, — къытиІуагъ Дзыбэ Мыхьамэт. — Тхьаегъэпсэух сиконцертхэм яплъыхэрэр, ситворчествэ зышІогъэшІэгъонхэр.

- Мыхьамэт орэд къыдэсІоныр сэрыкІэ щытхьоу щыт, -

къуапэ дэгъоу щыкІонэу Мыхьамэт фэтэІо. Мыхьамэт къушъхьэр къемыкІолІэщтэу аІоми, ибилетхэр псынкІзу зэращагъэмкІэ дунэе рекорд Те-

еІо Анастасия Аврамиди. — Иконцертхэм сахэлажьэзэ сишІэныгъэ хэсэгъахъо. ЯплІэнэрэ концертыр Мые-

> хьырэ секретарыр: E-mail: adygvoice@mail.ru

Зэхэзыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм

и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм

я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм льэпкъ ІофхэмкІэ,

ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур.Кре-

стьянскэр, 236

Редактор

шъхьаІэр

ДЭРБЭ

ТИМУР

Редакциер

зыдэщыІэр:

къ. Мыекъуапэ,

ур. Первомайскэр,

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхьаІэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-

пшъэдэкІыжь зы-

Зыщаушыхьаты-Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ,

телерадиокъэтынхэмкІ́э ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-

шІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэ-ЗЫТХЫГЪЭХЭМ аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр OAO-y

«Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4668 Индексхэр 52161 52162 Зак. 3315

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Зыми фэдэп

Дзыбэ Мыхьамэт итворчествэ щыкІагьэ фэтымыльэгьоў тІорэп шъхьае, тыкъыщытхъу тшІоигъу. ЫмакъэкІи, орэд къызэри-ІорэмкІи зы артист горэми фэдгъадэрэп. Хьатыгъужъыкъуае къыщыхъугъэ нарт шъаом унагъом шэн-хабзэу илъыр къызыфигъэфедагъ. Ятэу Аслъан адыгэ гущыІэ щэрыохэр ІупкІэу къызэриІохэрэм укъыпкъырыкІы зыхъукІэ, Мыхьамэт къыхихыгъэ сэнэхьатыр ымыхъожьыщтэу тэ-

Концертхэр филармонием щызезыщэхэрэ ТІэшъу Светланэрэ БрантІ Муратрэ къызэрэтаТуагъэу, Дзыбэ Мыхьамэт цІыфхэм ашІогъэшІэгьон. Пчэгур къычъыхьэу, пкІэтэ-лъатэу тлъэгъурэп. КъыІорэ орэдым къыдэшъонэу зыфежьэкІэ лъэбэкъу заулэ нахь ышІырэп.

– Нэплъэгъу фабэу цІыфмэ афишІырэм псынкІзу къыфегъэзэжьы, къедэІоу ыпашъхьэ исхэм шІэхэу агурэІо, — къе-Іуатэ ТІэшъу Светланэ. — Мыхьамэт иконцертищыми яплъыгъэхэр филармонием щыслъэгъугъэх.

НыбжыкІэмэ язакъоп тІысыпІэхэм ащытлъэгъухэрэр. Культурэм и Іофыш Іэу Бадый Къэплъан янэ игъусэу концертым еплъыгъ, артистхэм нэгушІоу бэрэ Іэгу афытеуагъ.

Артистхэм къытаІуагъэр

— Тыркуем сыкъикІыжьыгъэу Адыгеим сыщэпсэу. Ан-

— Сэри сыкъэшъуакІу, къе Гуатэ Дыгъу Псынэф. — Филармонием сычІэсэу концертым сеплъы сшІоигъу. Дзыбэ Мыхьамэт иорэд къэГуакГэ лъэшэу сшІогъэшІэгъон.

— Адыгэ лъэпкъым илІыхъужъэу Дзыбэ Мыхьамэт сэлъытэ, — къытиІуагъ Къэрэщэе-Щэрджэсым къикІыгъэ орэдыІоу Тэкъу Альбинэ. — Адыгэ Республикэм орэд къызэрэфиІорэр дэгъу, ау ащ нахь чыжьэу плъэн фае. Къыблэ шъолъырым, Москва, нэмыкІхэми концертхэр къащитынхэу фэсэІо.

MockBa щашІэ

Анастасия

Аврамиди ыкіи Дзыбэ

Мыхьамэт.

Тилъэпкъэгъу кІалэхэу Москва

мыр Кавказым щигъэуцугъэу зылъытэрэмэ адетэгъаштэ. Опсэу, Мыхьамэт, Тхьэм насыпышІо уешІ!

Концертхэм язэхэщэн чанэу хэлэжьэрэ ЛІыбзыу Аслъан, филармонием идиректор шъхьа Гэу Хъот Заур лъэшэу тафэраз, нэмык пчыхьэзэхэхьэ гъэшІэгъонхэм тарагъэплъынэу тащэгугъы.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Пщынэм къезыгъэ орэ Дзы-

